Gemeente Amsterdam

CONCEPT
20 oktober 2026

De Kaderrichtlijn Water (KRW) in Amsterdam

Stand van zaken en vervolg van de gemeentelijke inzet op het oppervlaktewater
in het perspectief van de juridische deadline van 22 december 2027

Samenvatting

Wat betekent de Kaderrichtlijn Water (KRW) voor Amsterdam?

- Sinds 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht. De doelstelling is het realiseren en behouden van chemisch schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater en een goede kwantitatieve toestand en chemische toestand van het grondwater. De EU-lidstaten moeten dit doel uiterlijk in 2027 realiseren. De grondwaterlichamen vallen buiten het bestek van deze rapportage.
- Voor aangewezen KRW-oppervlaktewaterlichamen gelden resultaatsverplichtingen (verbeterdoelen). Voor alle oppervlaktewateren geldt dat de waterkwaliteit niet achteruit mag gaan. De gemeente Amsterdam heeft een betrokkenheid bij 18 aangewezen KRW-wateren: 13 oppervlaktewateren geheel of gedeeltelijk binnen de gemeentegrenzen en 5 daarbuiten waar de gemeente als grondeigenaar en/of terreinbeherende organisatie een rol heeft, met name vanuit de drinkwatertaak.
- De inzet op de KRW-doelen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Rijk, provincies, waterschappen, gemeenten en andere partijen. Voor Amsterdam zijn de waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) richtinggevend en eerste aanspreekpunt.
- De juridische consequenties van de KRW zijn op dit moment in Amsterdam op projectniveau reeds aan de orde in de vorm van verplichte compensatie-opgaven om de kwaliteit van het oppervlaktewater niet te laten verslechteren (achteruitgangsverbod).
- Samengevat zijn er vier risico's voor de gemeente als op 22 december 2027 niet voldaan wordt aan de KRW-doelen in Amsterdam: 1) Bestuursrechtelijk: vernietiging van plannen en vergunningen; 2) Europeesrechtelijk: een inbreukprocedure tegen Nederland met mogelijke financiële sancties; 3) Civielrechtelijk: collectieve acties tegen de overheid; 4) Financieel-maatschappelijk: hogere kosten voor bijvoorbeeld drinkwaterzuivering en herstelmaatregelen achteraf.

Wat zijn de gemeentelijke taken als het gaat om de KRW?

- De huidige KRW-uitvoeringsperiode betreft het tijdvak 2022-2027. In de vier stroomgebieden in Nederland werken provincies, gemeenten, waterschappen, Rijkswaterstaat en andere betrokken partijen samen aan de waterkwaliteit, op basis van het Stroomgebiedbeheerplan (SGBP-3 2022-2027).
- Vanuit de gemeentelijke taken, rollen, bevoegdheden en middelen zijn verschillende maatregelen te onderscheiden die bijdragen aan de KRW-doelen. Deze zijn onder te verdelen in een zestal categorieën:
    1. Inrichting, beheer en onderhoud van oevers, kades en waterregulerende constructies.
    2. Inrichting, beheer en onderhoud van watergangen die in gemeentelijk beheer zijn.
    3. Ordening van functies en (grond)gebruik op en langs het oppervlaktewater.
    4. Inzameling en transport van stedelijk afvalwater (rioleringstaak).
    5. Aanpak van indirecte lozingen van schadelijke stoffen via het riool.

6. Specifieke verantwoordelijkheden vanuit gemeentelijk grondeigendom buiten de gemeentegrenzen (o.a. in drinkwaterproductiegebieden).

- De gemeentelijke inzet wordt in samenhang uitgevoerd met de inzet die door andere partijen gedaan wordt, zoals het Rijk, provincies en waterschappen.

Hoe staan de Amsterdamse KRW-oppervlaktewateren ervoor?

- In september 2025 (rapportagejaar) voldeed geen van de aangewezen KRW-waterlichamen waar Amsterdam een betrokkenheid bij heeft aan de chemische component zoals voorgeschreven door de KRW. Datzelfde geldt voor de ecologische component: alle scoren van 'slecht' tot 'matig', geen van de waterlichamen viel in de minimale doel-categorie van 'goed' (zie onderstaande tabel).

Toestandsbeoordeling KRW-waterlichamen waar gemeente Amsterdam een betrokkenheid bij heeft, sept 2025 (rapportagejaar).

Waterlichaam	Waterbeheerder*	Gemeente**	Ecologie totaal	Chemie totaal
Amsterdam-Rijnkanaal Noordpand	RWS	Amsterdam (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Noordzeekanaal	RWS	Amsterdam (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Markermeer	RWS	Amsterdam (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Amstellandboezem	AGV	Amsterdam (e.a.)	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Vecht	AGV	Amsterdam (e.a.)	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Vaarten Amsterdam	AGV	Amsterdam	Slecht.	Voldoet niet.
Noorder IJplas	AGV	Amsterdam	Matig.	Voldoet niet.
Sloterplas	AGV	Amsterdam	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Gaasperplas	AGV	Amsterdam	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Terra Nova	AGV	Stichtse Vecht; Wijdemeren	Slecht.	Voldoet niet.
Waterleidingplas	AGV	Wijdemeren	Matig.	Voldoet niet.
Loenderveen Oost	AGV	Wijdemeren	Matig.	Voldoet niet.
Waterrijk Waterland	HHNK	Amsterdam (e.a.)	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Nieuwe Meer	HHR	Amsterdam	Matig.	Voldoet niet.
Vaarten Houtrakpolder	HHR	Amsterdam (e.a.)	Slecht.	Voldoet niet.
Ringvaartsysteem (Haarlemmermeer)	HHR	Amsterdam (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Amsterdamse Waterleidingduinen	HHR	Zandvoort (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Amstelveense Poel	HHR	Amstelveen	Slecht.	Voldoet niet.

* RWS =Rijkswaterstaat; AGV = Waterschap Amstel, Gooi en Vecht; HHNK = Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; HHR = Hoogheemraadschap van Rijnland.

**indien een KRW-waterlichaam niet geheel of niet gedeeltelijk in de gemeente Amsterdam ligt (zie grijze arcering), is de gemeente als grondeigenaar en/of terreinbeherende organisatie betrokken.

-

- Op basis van de beschikbare gegevens over het doelbereik in 2027 is het algemene KRW-doelbereik voor oppervlaktewaterlichamen in Amsterdam zeer onzeker te noemen. Dit is ook landelijk het geval (kamerbrief voortgang KRW van 19 juni 2026).
- Een belangrijke notie als het gaat om de toestandsbeoordeling is de volgende: de KRW gaat uit van het *'one out, is all out'*-principe. Op onderliggende indicatoren kunnen waterlichamen wel voldoen, maar als dat niet voor alle indicatoren geldt, dan voldoet het waterlichaam als geheel niet.
- Tot slot is het belangrijk om te vermelden dat waterkwaliteit in KRW-termen anders is dan de zwemwaterkwaliteit. Het betreft andere indicatoren. Bij zwemwaterkwaliteit ligt de nadruk op het direct gezondheidsrisico voor de mens.

Wat doen we als gemeente richting de juridische deadline van eind 2027?

- Als gemeente Amsterdam werken we binnen de gemeentelijke taken, rollen en bevoegdheden aan de waterkwaliteit van het Amsterdamse oppervlaktewater, voor zover haalbaar en doelmatig binnen de bestaande kaders en budgetten. Daarmee leveren we een bijdrage aan het bereiken van de KRW-doelen, in samenhang met de inzet van alle andere overheden en partijen.
- De huidige en geplande gemeentelijke inzet op de waterkwaliteit van het oppervlaktewater is van verschillende aard en omvang:
    1. Het uitvoeren van specifieke maatregelen die in de KRW-maatregelpakketten 2022-2027 voor aangewezen waterlichamen zijn toegeschreven aan de gemeente Amsterdam (alleen waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft dit gedaan).
    Op het uitvoeren van deze maatregelen staat een harde verplichting (art. 11(8) KRW). Onder andere: *aanleg natuurvriendelijke oevers; beheer boom- en struikopslag langs het water; aanpak foutaansluitingen (afvalwater op hemelwaterafvoeren en vice versa); flora- en faunabeheer vanuit het perspectief van drinkwaterwinning.*
    2. Het inzetten op waterkwaliteit/KRW via relevante reguliere gemeentelijke taken. Onder andere: *baggeren; drijfvuilvissen; groot onderhoud en ecologisch beheer van natuurvriendelijke oevers; toezicht door de Omgevingsdienst op indirecte lozingen (schadelijke stoffen via het riool); kaderstellende documenten zoals het gemeentelijk rioleringsplan en voor aquathermie.*
    3. Het uitvoeren van verplichte compenserende maatregelen op projectniveau. Onder andere: *aanleg van riet- en/of natuurvriendelijke oevers ter compensatie van het negatieve effect van het betreffende project op de waterkwaliteit.*
    4. Ambtelijke en bestuurlijke samenwerking met (water)partners. Onder andere: *in de Bestuurlijke Samenwerkingsagenda waterschap Amstel, Gooi en Vecht en gemeente Amsterdam (2025) is waterkwaliteit één van de twee hoofdthema's (naast waterkwantiteit).*

Wat is de restopgave m.b.t. aanvullende gemeentelijke inzet in 2027?

- Binnen de gemeente Amsterdam zijn er geen specifieke gelabelde budgetten voor extra inzet op de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) beschikbaar. Alle inzet wordt tot nu toe gefinancierd uit bestaande budgetten, en voor wat betreft de rioolwatertaken wordt dat gedekt door de rioolheffing.

- Om in de periode tot aan de juridische KRW-deadline van 22 december 2027 een extra benodigde impuls te geven aan de gemeentelijke bijdrage aan de KRW-doelen in Amsterdam, zijn er verschillende restopgaven die momenteel nog geen dekking hebben, en in een aantal gevallen ook nog geen uitwerking hebben (zie hieronder a-d).
- De Kadernota 2027 is het geëigend moment voor besluitvorming als het gaat om extra budget/capaciteit hiervoor.
    a. Het uitvoeren van specifieke maatregelen die in de KRW-maatregelpakketten 2022-2027 voor aangewezen waterlichamen zijn toegeschreven aan de gemeente Amsterdam (alleen waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft dit gedaan).
    NB. Op het uitvoeren van deze maatregelen staat een harde verplichting (art. 11(8) KRW).
        1. Restopgave aanleg natuurvriendelijke oevers: circa € 3.770.000 + jaarlijks circa € 10.000 voor beheer en onderhoud (Vaarten Amsterdam; Sloterplas; Gaasperplas).
        2. Restopgave herstel natuurvriendelijke oevers: circa € 600.000 (Sloterplas).
        3. Restopgave herstelmaatregelen om het effect van verondiepen te mitigeren: circa € 500.000 (Noorder IJplas).
        4. Restopave verminderen van overstorten en foutieve aansluitingen (1 ha) (Vaarten Amsterdam): extra kosten nader te bepalen, kent grote overlap met openbare ruimte-/klimaatadaptatie-opgave (ontlasten van riool).
        5. Maatregelen met nader te bepalen en naar verwachting relatief beperkte kosten:
            i. Zoneren vaarbewegingen grachten, luwtezones in 20% van begroeibaar areaal (1 ha) (Vaarten Amsterdam).
            ii. Restopgave beperken van ongezuiverde lozingen door rondvaartboten / de recreatievaart (Vaarten Amsterdam).
            iii. Restopgave schutverlies voorkomen bij sluizen (Sloterplas).
            iv. Restopgave verwijderen van boom- en struikopslag langs de oevers van de Gaasperplas (Gaasperplas).
            v. Restopgaven flora- en faunabeheer (drinkwaterproductiegebieden buiten gemeente Amsterdam).
    b. Het inzetten op waterkwaliteit/KRW via relevante reguliere gemeentelijke taken.
        - Vele reguliere activiteiten van de gemeente Amsterdam dragen bij aan de waterkwaliteit in ecologisch en chemisch opzicht. Dekking hiervan in principe vanuit bestaande budgetten. Een extra impuls op de aanpak foutaansluitingen in het riool vereist voor de periode tot 2030 € 4 miljoen (voor vier jaar).
    c. Het uitvoeren van verplichte compenserende maatregelen op projectniveau.
        - Dekking van deze maatregelen in principe op projectniveau. Omdat de compensatie vaak een ruimtelijk karakter heeft, betekent dit met schaarse ruimte ook een schaarse compensatieruimte. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor 2027 en verder. De hieraan gekoppelde actie is een verkenning naar een KRW-compensatiebank, analoog aan die van de waterkwantiteit.
    d. Ambtelijke en bestuurlijke samenwerking.

- Ambtelijke inzet vanuit de bestaande formatie/budgetten. Vooralsnog geen extra dekking benodigd.

Disclaimer: een groot deel van bovenstaande restopgaven kan niet vóór 22 december 2027 (geheel) zijn uitgevoerd, laat staan het beoogde effect sorteren. Hiervoor is doorloop in de uitvoeringsperiode 2028-2033 nodig. Het gaat in veel gevallen om fysieke ingrepen, die relatief lange doorlooptijden kennen. Dit geldt ook voor andere partijen, zoals waterschap Amstel, Gooi en Vecht[1]. De precieze consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet in beeld. Voor de risico's voor de gemeente, zie paragraaf het eerste deel van deze samenvatting.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) na 2027
In 2026 is begonnen met de voorbereidingen op een Stroomgebiedbeheerplan (SGBP) voor de periode 2028-2033. De KRW-aanpak stopt derhalve niet, maar de juridische deadline van 22 december 2027 blijft staan en zal van invloed zijn op onder andere de doelstellingen, fasering, omvang en aard van de maatregelen. Het Rijk, provincies en waterschappen zijn primair aan zet als het gaat om het nieuwe SGBP. Vanuit de gemeente Amsterdam wordt afgestemd als het gaat om het aandeel van de gemeentelijke inzet.

[1] https://www.waterforum.net/47032-waterschap-agv-haalt-niet-alle-krw-doelen-voor-2027/

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en context van deze rapportage p.8

1.1 De Kaderrichtlijn Water (KRW) en Amsterdam.
1.1.1 Verbeterdoelstellingen en achteruitgangsverbod oppervlaktewater.
1.1.2 Gemeentelijke taken in relatie tot de KRW.
1.1.3 Juridische context van de KRW, tot en na 22 december 2027

2. Hoe staan de Amsterdamse KRW-wateren ervoor? p.15

2.1 Huidige toestandsbeoordeling per KRW-oppervlaktewaterlichaam.
2.2 Verwacht doelbereik 2027 per KRW-oppervlaktewaterlichaam.

3. Wat doen we als gemeente richting de juridische deadline van eind 2027? p.19

3.1 Gemeentelijke inzet #1: de restopgave voor de aangewezen KRW-waterlichamen.
3.2 Gemeentelijke inzet #2: het inzetten op waterkwaliteit/KRW via relevante reguliere gemeentelijke taken.
3.3 Gemeentelijke inzet #3: het uitvoeren van verplichte compensatieopgaven.
3.4 Gemeentelijke inzet #4: ambtelijke en bestuurlijke samenwerking met (water)partners.

4. Wat is de restopgave m.b.t. aanvullende gemeentelijke inzet in 2027? p.31

4.1 Restopgave m.b.t. aanvullende gemeentelijke inzet en de benodigdheden daarvoor.

5. De Kaderrichtlijn Water (KRW) na 2027 p.37

Bijlagen: p.38
1: Gemeentelijke stand van zaken en restopgave KRW-oppervlaktewaterlichamen. P.38
2: Ecologische en chemische waterkwaliteit nader toegelicht. P.50

1. Aanleiding en context van deze rapportage

In de vergadering van 9 oktober 2025 heeft de gemeenteraad bij de behandeling van Plan Biodiversiteit motie 462.25 van de raadsleden Bakker van Partij voor de Dieren en Van Pijpen van GroenLinks aangenomen, inzake maximale inspanning om de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water te gaan halen in 2027.
In de motie wordt het college van burgemeester en wethouders om het volgende verzocht:

1. *Om pal voor de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water te blijven staan, door in te zetten op natuurvriendelijke oevers, vermindering van vervuilingsbronnen, en herstel van ecologische verbindingen tussen wateren;*
2. *De nieuwe gemeenteraad te helpen om geen druppel tijd te verspillen om versneld te kunnen werken aan de waterkwaliteit;*
3. *Daartoe uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026 inzicht te geven in:*
    - *de huidige stand van zaken per KRW-waterlichaam binnen Amsterdam,*
    - *de benodigde maatregelen voor Amsterdam om aan de KRW-doelen te voldoen,*
    - *de verwachte effecten en tijdslijnen van deze maatregelen, en*
    - *de beschikbare en nog benodigde middelen (financieel en organisatorisch);*
4. *De raad jaarlijks te informeren over de voortgang richting 2027.*

Het college heeft in de raadsinformatiebrief d.d. 17 november 2025[2] aangegeven hoe aan de motie uitvoering te geven. In de eerste helft van 2026 is hier op de volgende wijze concreet uitvoering aan gegeven:

- Bijdrage aan de informatievoorziening ten behoeve van de coalitieonderhandelingen en de inwerkperiode van het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad.
- De lopende en nieuw opgestarte inzet vanuit de gemeentelijke organisatie in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW), zie hoofdstuk 3 van deze rapportage.
- Het opstellen van voorliggende rapportage. Deze rapportage ligt in het verlengde van de beantwoording van schriftelijke vragen van respectievelijk gemeenteraadslid Van Schagen inzake waterkwaliteit (27 januari 2025)[3] en gemeenteraadslid IJmker inzake voorkom een watercrisis (25 november 2025)[4].

1.1 De Kaderrichtlijn Water (KRW) en Amsterdam

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is op 22 december 2000 in werking getreden en verplicht lidstaten om oppervlaktewaterlichamen in een goede chemische en ecologische toestand te brengen (art. 4 KRW). Ook verbiedt het een achteruitgang van de bestaande toestand. De deadline was initieel 2015, maar Nederland heeft gebruikgemaakt van de maximale termijnverlenging mogelijk, waardoor er nu uiterlijk 22 december 2027 aan deze verplichting moet worden voldaan. Daarnaast

[2] Vergadering Raadscommissie Mobiliteit, Openbare ruimte en Water 08-01-2026 Gemeente Amsterdam (TKN 1).
[3] https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%2520vragen/985047
[4] https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/1087105

stelt de KRW eisen voor een goede kwantitatieve toestand en goede chemische toestand voor grondwater. De KRW wordt aangevuld door de Grondwaterrichtlijn (2006/118/EG). De Rijksoverheid heeft de KRW vertaald in landelijke beleidsuitgangspunten, kaders en instrumenten. De KRW kent het '*one out, all out*'-principe. Dit betekent dat bij het beoordelen van de ecologische en chemische toestand van een waterlichaam één kwaliteitselement niet aan de vereiste kwaliteit voldoet, het hele waterlichaam als 'niet in goede toestand' wordt beschouwd.

De inzet op de KRW-doelen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Rijk, Provincies, waterschappen, gemeenten en andere partijen. Voor Amsterdam zijn de waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) richtinggevend en eerste aanspreekpunt.
Sinds 2000 zijn er meerdere KRW-uitvoeringsperioden geweest. De huidige uitvoeringsperiode betreft het tijdvak 2022-2027. In de vier stroomgebieden in Nederland werken provincies, gemeenten, waterschappen, Rijkswaterstaat en andere betrokken partijen samen, op basis van een Stroomgebiedbeheerplan (SGBP-3)[5]. Daarnaast is het landelijke KRW-impulsprogramma[6] lopende. Momenteel zijn de voorbereidingen gestart voor de periode 2028-2033 (SGBP-4), zie verder in hoofdstuk 5.

In het voorjaar van 2026 is door de EU een wijzigingsrichtlijn vastgesteld en gepubliceerd, die de KRW, de Grondwaterrichtlijn en de Richtlijn prioritaire stoffen tegelijk wijzigt. Tot nu toe werd bij de chemische beoordeling een vaste lijst stoffen gehanteerd. Daar komt een aantal aanvullingen op: een norm voor 25 soorten PFAS in oppervlaktewater; PFAS-normen voor grondwater afgestemd op de Drinkwaterrichtlijn; bisfenol A; geneesmiddelen; pesticiden. Dat betekent dat water dat straks langs de nieuwe meetlat wordt gelegd 'opeens' onvoldoende kan scoren zonder dat er iets is veranderd. De lat ligt namelijk hoger. De juridische deadlines zijn echter niet gelijkgeschakeld met 22 december 2027: 2033 voor aangescherpte bestaande normen, 2039 voor de nieuwe stoffen (onder voorwaarden uitstel tot 2045).

Grondwater valt buiten het bestek van deze rapportage
Het grondwater-deel van de KRW valt buiten het bestek van deze rapportage. De beide grondwaterlichamen waarvan Amsterdam onderdeel uitmaakt overstijgen de gemeentegrenzen in grote mate: 'Zout Rijn-West' beslaat grote delen van de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland en voor 'Deklaag Rijn-West' geldt dat ook, aangevuld met grote delen van de provincies Utrecht en Gelderland, zie: Het Waterkwaliteitsportaal. De provincies zijn verantwoordelijk voor de grondwaterkwaliteit op het niveau van het grondwaterlichaam. Dit wil echter niet zeggen dat gemeenten hier geen rol in hebben. Het voorkomen en beperken van de inbreng van verontreinigende stoffen in het grondwater is wettelijk georganiseerd via het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) (bodem- en lozingsregels) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (trendomkeringsregels) waaraan gemeenten moeten voldoen. De KRW geldt hier in samenhang met de Grondwaterrichtlijn (GWR).

[5] Stroomgebieden en stroomgebiedbeheerplannen | Informatiepunt Leefomgeving
[6] KRW-impulsprogramma | Informatiepunt Leefomgeving

1.1.1 Verbeterdoelstellingen en achteruitgangsverbod oppervlaktewater

Voor gemeenten kent het oppervlaktewater-deel van de KRW grofweg twee categorieën:

- Aangewezen KRW-waterlichamen: hiervoor geldt een achteruitgangsverbod plus specifieke resultaatsverplichtingen c.q. verbeterdoelstellingen. De gemeente Amsterdam heeft een betrokkenheid bij 18 aangewezen KRW-waterlichamen: 13 waterlichamen geheel of gedeeltelijk binnen de gemeentegrenzen en 5 daarbuiten waar de gemeente als grondeigenaar en/of terreinbeherende organisatie een rol heeft, onder andere vanuit de drinkwatertaak (zie tabel 1).
- Overig water: al het oppervlaktewater buiten de aangewezen waterlichamen en binnen de gemeentegrenzen. Hiervoor geldt een achteruitgangsverbod[7]. Op projectniveau kan vanuit de betreffende waterbeheerder een compensatieverplichting worden opgelegd, indien de waterkwaliteit door een project verslechtert c.q. zal gaan verslechteren. Dit is op dit moment reeds staande praktijk in Amsterdam, bijvoorbeeld in het geval van de aanleg van steigers (schaduw), het implementeren van aquathermie (filtering; koudelozingen) en het (deels) bouwen in water. Zie ook paragraaf 3.3 en 4.1.

Voor ieder aangewezen KRW-waterlichaam in Nederland is een KRW-factsheet opgesteld waarin alle relevante informatie per oppervlaktewaterlichaam is weergegeven en concrete maatregelen zijn benoemd om de waterkwaliteit van het betreffende oppervlaktewater te verbeteren in de uitvoeringsperiode 2022-2027[8]. Een deel van deze maatregelen valt binnen de taken, rollen en bevoegdheden van gemeenten, zo ook van de gemeente Amsterdam voor de 18 aangewezen waterlichamen in totaal (zie tabel 1.1 en zie paragraaf 3.1 voor de concrete maatregelen).

[7] Naast het achteruitgangsverbod hebben Provincie Noord-Holland en waterschappen voor het 'overig water' afgesproken om ook in te zetten op een goede ecologische en chemische toestand, met dien verstande dat de juridische status verschilt van de aangewezen KRW-waterlichamen. Wat betreft ecologie is het doel alleen voor waterflora uitgewerkt omdat een plantendoel veel zegt over de toestand van het water. Voor het behalen van deze doelen geldt een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting. Wat betreft de chemische kwaliteit verwacht de Provincie Noord-Holland dat de chemische normen uit het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL), waaronder normen voor prioritaire stoffen en overige verontreinigende stoffen, voor zowel de aangewezen KRW-waterlichamen als overige wateren het uitgangspunt is. NB. Voor het overig water is geen monitoringscyclus zoals voor de aangewezen KRW-waterlichamen.

[8] Home | Het Waterkwaliteitsportaal

Tabel 1.1: KRW-waterlichamen waarbij Amsterdam een betrokkenheid heeft (oppervlaktewater).

Waterlichaam	Waterbeheerder*	Gemeente**
Amsterdam-Rijnkanaal Noordpand	RWS	Amsterdam (e.a.)
Noordzeekanaal	RWS	Amsterdam (e.a.)
Markermeer	RWS	Amsterdam (e.a.)
Amstellandboezem	AGV	Amsterdam (e.a.)
Vecht	AGV	Amsterdam (e.a.)
Vaarten Amsterdam	AGV	Amsterdam
Noorder IJplas	AGV	Amsterdam
Sloterplas	AGV	Amsterdam
Gaasperplas	AGV	Amsterdam
Terra Nova	AGV	Stichtse Vecht; Wijdemeren
Waterleidingplas	AGV	Wijdemeren
Loenderveen Oost	AGV	Wijdemeren
Waterrijk Waterland	HHNK	Amsterdam (e.a.)
Nieuwe Meer	HHR	Amsterdam
Vaarten Houtrakpolder	HHR	Amsterdam (e.a.)
Ringvaartsysteem (Haarlemmermeer)	HHR	Amsterdam (e.a.)
Amsterdamse Waterleidingduinen	HHR	Zandvoort (e.a.)
Amstelveense Poel	HHR	Amstelveen

* RWS=Rijkswaterstaat; AGV= Waterschap Amstel, Gooi en Vecht; HHNK= Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; HHR= Hoogheemraadschap van Rijnland.

**indien een KRW-waterlichaam niet geheel of niet gedeeltelijk in de gemeente Amsterdam ligt (zie grijze arcering), is de gemeente als grondeigenaar en/of terreinbeherende organisatie betrokken, met name vanuit de drinkwaterproductietaak.

1.1.2 Gemeentelijke taken in relatie tot de KRW

Als gemeente Amsterdam leveren we in het kader van het huidige Stroomgebiedbeheerplan (SGBP 3) en de van toepassing zijnde KRW-factsheets die daar onderdeel van uitmaken, een bijdrage aan het zoveel mogelijk bereiken van de KRW-doelen voor het oppervlaktewater in 2027. Deze inzet vindt plaats voor zover haalbaar en doelmatig binnen de bestaande gemeentelijke kaders en budgetten. Het college neemt in afstemming en samenwerking met de waterbeheerders (te weten de waterschappen en Rijkswaterstaat) verschillende maatregelen. Deze maatregelen zijn enerzijds gericht op de aangewezen KRW-waterlichaam waarvoor een verbeterdoelstelling geldt (zie tabel 1.1) en anderzijds op het ‘overig water’ in Amsterdam. Ze zijn gericht op zowel de ecologische als chemische waterkwaliteit.

De maatregelen die vanuit de gemeentelijke taken, rollen, bevoegdheden en middelen mogelijk zijn en worden uitgevoerd, zijn onder te verdelen in een zestal categorieën (a – f):

a. Inrichting, beheer en onderhoud van oevers, kades en waterregulerende constructies, inclusief materiaalkeuze, zowel in de gebiedsontwikkeling als in de bestaande stad.

Voorbeelden: aanleg natuurvriendelijke oevers; beheer boom- en struikopslag langs het water; onderhoud aan onder andere stuwen, duikers en beluchters.

b. Inrichting, beheer en onderhoud van watergangen die in gemeentelijk beheer zijn.
   Voorbeelden: baggeren; schonen; drijfvuilvissen.
c. Ordening van functies en (grond)gebruik op en langs het oppervlaktewater, onder andere via ruimtelijke ordening, vergunningverlening en gebiedsontwikkeling.
   Voorbeelden: vaarbewegingen; objecten die schaduw op het water veroorzaken; voorkomen van af- en uitspoeling van schadelijke stoffen; aquathermie.
d. Inzameling en transport van stedelijk afvalwater (rioleringstaak, onderdeel van de Amsterdamse Riool- en Watertaken; door Waternet).
   Voorbeelden: aanleg gescheiden rioolstelsels; aanpak foutaansluitingen (afvalwater op hemelwaterafvoeren en vice versa).
e. Aanpak van indirecte lozingen (lozingen van schadelijke stoffen via het riool; door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied).
   Voorbeelden: toezicht door de Omgevingsdienst via o.a. controles bedrijven.
f. Specifieke verantwoordelijkheden vanuit gemeentelijk grondeigendom en terreinbeheertaken buiten de gemeentegrenzen (met name in drinkwaterproductiegebieden, door Waternet).
   Voorbeelden: flora- en faunabeheer vanuit het perspectief van drinkwaterwinning.

De gemeentelijke maatregelen zijn in samenhang met de inzet van andere partijen, zoals het Rijk, Provincies en waterschappen. Voor Amsterdam zijn de waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) richtinggevend en eerste aanspreekpunt. In de KRW-factsheets staan alle maatregelen per aangewezen waterlichaam benoemd. Zie voor meer informatie op maatregelniveau de paragrafen 3.1, 4.1 en bijlage 1 van deze rapportage.

1.1.3 Juridische context van de KRW, tot en na 22 december 2027

De juridische consequenties van de KRW zijn in Amsterdam op dit moment reeds aan de orde in de vorm van verplichte compensatie-opgaven om de kwaliteit van het oppervlaktewater niet te laten verslechteren (achteruitgangsverbod, zie paragraaf 1.1.1). In verschillende projecten met een relatie tot het oppervlaktewater speelt dit en de compensatie wordt in dat kader in afstemming met de betreffende waterbeheerder afgehandeld. Omdat de compensatie vaak een ruimtelijk karakter heeft, betekent dit met schaarse ruimte ook een schaarse compensatieruimte. In de paragrafen 3.3 en 4.1 wordt hier nader op ingegaan.

Elke wijziging van het omgevingsplan moet inzichtelijk maken hoe het waterbelang, inclusief de waterkwaliteit van KRW-waterlichamen, is gewogen en wat met de opvattingen van de betreffende waterbeheerder is gedaan. Waterkwaliteit komt daardoor niet alleen pas bij de vergunning aan bod, maar is een verplicht onderdeel van elke ruimtelijke afweging (‘evenwichtige toedeling van functies aan locaties’, art. 4.2 Ow). Dus ook bij de grote transformatie- en verdichtingsopgaven moet uit het besluit blijken: wat betekent dit voor de KRW-waterlichamen in en om het plangebied, en wat vindt de betreffende waterbeheerder ervan.

Juridische deadline op 22 december 2027
22 december 2027 is de juridische deadline van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Vanaf die datum kan er geen termijnverlenging meer plaatsvinden, behalve bij 'natuurlijke omstandigheden'. Volgens de Europese Commissie dekt dat overigens alleen de hersteltijd van het watersysteem nadat alle maatregelen zijn uitgevoerd, niet vertraging in de uitvoering. Er kan na 22 december 2027 ook nog op andere uitzonderingen een beroep gedaan worden, zoals minder strenge doelen (art. 4 lid 5), tijdelijke achteruitgang door overmacht (art. 4 lid 6) en nieuwe activiteiten van dwingend openbaar belang (art. 4 lid 7). Deze uitzonderingen verdwijnen niet per 22 december 2026, maar ze moeten wel per waterlichaam onderbouwd worden, worden restrictief uitgelegd en zijn toetsbaar door de Europese Commissie en rechter.

Vanaf 22 december 2027 bestaat het risico dat plannen en vergunningen die extra druk leggen op KRW-kwaliteitselementen die niet op orde zijn, alleen nog met mitigatie, compensatie of een onderbouwd beroep op een uitzondering kunnen worden vastgesteld. Die ruimte is schaars. Dit kan zowel juridische, financiële als operationele risico's opleveren voor de gemeente (en andere overheden), onder andere in het kader van de woningbouw- en infrastructuuropgave (zoals we in Nederland nu ook zien met stikstof).

Het waterschap, de provincie en het Rijk hebben voor iedere uitvoeringsperiode een maatregelenprogramma opgesteld, gebundeld in het Stroomgebiedsbeheerplan (zie paragraaf 1.1, het huidige Stroomgebiedsbeheerplan is SGBP-3). Er staan onder andere maatregelen in die alleen de gemeente kan uitvoeren (overstorten saneren, straten afkoppelen, foutaansluitingen opsporen etc.). Daarbij rust op het halen van de waterdoelen een inspanningsplicht, maar op het uitvoeren van maatregelen die in het programma staan een harde verplichting (art. 11(8) KRW). Zie voor meer informatie over de gemeentelijke maatregelen de paragrafen 3.1, 4.1 en bijlage 1.

In de kamerbrief d.d. 19 juni 2026 over de Kaderrichtlijn Water[9] liet minister Karremans weten dat de KRW-doelen eind 2027 niet 100% gehaald gaan worden en gaat in op de risico's daarvan:

> *"Ik zie dat de inspanningen en resultaten sinds de start van het KRW impulsprogramma in 2023 fors zijn toegenomen. We voldoen nu aan ruim 83% van de doelen van de KRW. Dit percentage zal richting 2027 toenemen, maar - ook met de extra inspanningen - niet op 100% uitkomen. Naar verwachting zal geen enkele lidstaat in 2027 alle KRW-doelen behaald hebben. Daar waar nodig, mogelijk en verstandig maken we daarom gebruik van de legitieme uitzonderingen die de KRW biedt. Door volop in te blijven zetten op verbeteren van de waterkwaliteit proberen we ook de risico's op Europese bezwaren en bij nationale rechtszaken zoveel als mogelijk te beperken. Hiermee verwachten we in 2027 nagenoeg geheel te voldoen aan de voorwaarden van de KRW."*

Samengevat: vier risico's voor de gemeente

1. Bestuursrechtelijk: vernietiging van plannen en vergunningen op grond van art. 4 KRW en toenemende beroepen van milieuorganisaties; dit raakt de fysieke leefomgeving direct doordat woningbouw, infrastructuur en energieprojecten kunnen stagneren.

[9] Open overheid (kamerbrief voortgang KRW d.d. 19 juni 2026).

2. Europeesrechtelijk: een inbreukprocedure tegen Nederland met mogelijke financiële sancties, die via de Wet NErpe kunnen worden doorbelast aan de verantwoordelijke decentrale overheid.
3. Civielrechtelijk: collectieve acties tegen de overheid. Illustratief als voorbeeld is het recente PFAS-vonnis van de rechtbank Den Haag: de vorderingen van milieuorganisaties werden afgewezen omdat termijnverlenging onder voorwaarden mogelijk is en nog niet vaststaat dat Nederland de norm definitief niet haalt; een redenering die aangaande de KRW na 22 december 2027, het moment dat doelen uit de KRW moeten zijn gehaald, aanzienlijk aan kracht verliest, waardoor het procesrisico daarna toeneemt.
4. Financieel-maatschappelijk: hogere kosten voor drinkwaterzuivering, impact op gebiedsontwikkelingen en herstelmaatregelen achteraf die duurder zijn dan tijdige maatregelen. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur en de Algemene Rekenkamer hebben er in recente publicaties[10] op gewezen dat de doelen met het huidige beleid niet gehaald worden; dat versterkt de noodzaak dat de gemeente haar eigen instrumentarium aantoonbaar op orde heeft.[11]

Onderdeel van de gemeentelijke KRW-aanpak is het voorsorteren op de periode na 2027. Dit zal in afstemming worden gedaan met het Rijk en andere overheidspartners. Uw gemeenteraad zal hiervan op de hoogte worden gehouden.

[10] Falen en opstaan: naar een doeltreffende aanpak van problemen in de leefomgeving (Raad voor de leefomgeving en infrastructuur).
[11] rapport-focus-op-industri-le-lozingen.pdf.

2. Hoe staan de Amsterdamse KRW-wateren ervoor?

De kwaliteit van het oppervlaktewater in Nederland[12] en Amsterdam[13] voldoet momenteel niet aan de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De ecologische verbeterdoelen voor het oppervlaktewater met het oog op de juridische deadline van 22 december 2027 zijn bepaald door uit te gaan van de betreffende toestand en die te 'vermeerderen' met het te verwachten effect van zinvolle en haalbare maatregelen. Voor de verbeterdoelen in termen van chemische stoffen gelden Europese en nationale normen.

Een belangrijke notie als het gaat om deze toestandsbeoordeling is de volgende: de KRW gaat uit van het 'one out, is all out'-principe. Op onderliggende indicatoren kunnen waterlichamen wel voldoen, maar als dat niet voor alle indicatoren geldt, dan voldoet het waterlichaam als geheel niet. In de kamerbrief bij de landelijke KRW-tussenevaluatie van het Rijk uit 2024[14] wordt de landelijke situatie wat dit betreft als volgt geformuleerd:

> *"Uit de meetgegevens blijkt dat op dit moment al aan circa 80% van de normen wordt voldaan. De laatste 20% zorgt er echter voor dat op dit moment geen van de oppervlaktewaterlichamen in Nederland de 'goede toestand' haalt, want alleen als alle ecologische en chemische parameters in een waterlichaam 'goed' scoren is deze in 'goede toestand'."*

NB. De waterkwaliteit in KRW-termen is anders dan de zwemwaterkwaliteit, zoals voorgeschreven in de EU-zwemwaterrichtlijn: Richtlijn 2006/7/EG (Europese zwemwaterrichtlijn | Informatiepunt Leefomgeving). Het betreft andere indicatoren. Bij zwemwaterkwaliteit ligt de nadruk op de e-coli-bacterie en intestinale enterokokken als direct gezondheidsrisico voor de mens. Zie voor meer informatie www.zwemwater.nl, de raadsinformatiebrief over het benutten van buitenwater als zwemwater d.d. 10 september 2025[15] en het recente onderzoek van Natuur & Milieu en het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)[16]

2.1 Huidige toestandsbeoordeling per KRW-waterlichaam

De toestand van de aangewezen KRW-waterlichamen wordt per afzonderlijk waterlichaam bijgehouden in KRW-factsheets die landelijk ontsloten worden[17]. De meest recente KRW-factsheets dateren van 3 september 2025. In tabel 2.1 staat voor de waterlichamen waar Amsterdam een betrokkenheid bij heeft een overzicht van de toestandsbeoordeling.

---

[12] Tussenevaluatie Kaderrichtlijn Water (KRW) door het Rijk (december 2024): https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/12/20/bijlage-2-koepelrapport-tussenevaluatie-krw
[13] Zie de voorliggende rapportage, en de eerdere beantwoording schriftelijke vragen lid Van Schagen inzake waterkwaliteit (februari 2025): https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%2520vragen/985047
[14] Kamerbrief bij tussenevaluatie KRW | Rijksoverheid.nl
[15] Berichten uit het college Antwoorden technische vragen Jaarverslag 2025 Gemeente Amsterdam
[16] Zorgen over zwemwater | Natuur & Milieu
[17] Het Waterkwaliteitsportaal

Tabel 2.1: Toestandsbeoordeling KRW-waterlichamen waarbij Amsterdam een betrokkenheid heeft, september 2025 (rapportagejaar).

Waterlichaam	Waterbeheerder*	Gemeente**	Ecologie totaal	Chemie totaal
Amsterdam-Rijnkanaal Noordpand	RWS	Amsterdam (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Noordzeekanaal	RWS	Amsterdam (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Markermeer	RWS	Amsterdam (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Amstellandboezem	AGV	Amsterdam (e.a.)	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Vecht	AGV	Amsterdam (e.a.)	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Vaarten Amsterdam	AGV	Amsterdam	Slecht.	Voldoet niet.
Noorder IJplas	AGV	Amsterdam	Matig.	Voldoet niet.
Sloterplas	AGV	Amsterdam	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Gaasperplas	AGV	Amsterdam	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Terra Nova	AGV	Stichtse Vecht; Wijdemeren	Slecht.	Voldoet niet.
Waterleidingplas	AGV	Wijdemeren	Matig.	Voldoet niet.
Loenderveen Oost	AGV	Wijdemeren	Matig.	Voldoet niet.
Waterrijk Waterland	HHNK	Amsterdam (e.a.)	Ontoereikend.	Voldoet niet.
Nieuwe Meer	HHR	Amsterdam	Matig.	Voldoet niet.
Vaarten Houtrakpolder	HHR	Amsterdam (e.a.)	Slecht.	Voldoet niet.
Ringvaartsysteem (Haarlemmermeer)	HHR	Amsterdam (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Amsterdamse Waterleidingduinen	HHR	Zandvoort (e.a.)	Matig.	Voldoet niet.
Amstelveense Poel	HHR	Amstelveen	Slecht.	Voldoet niet.

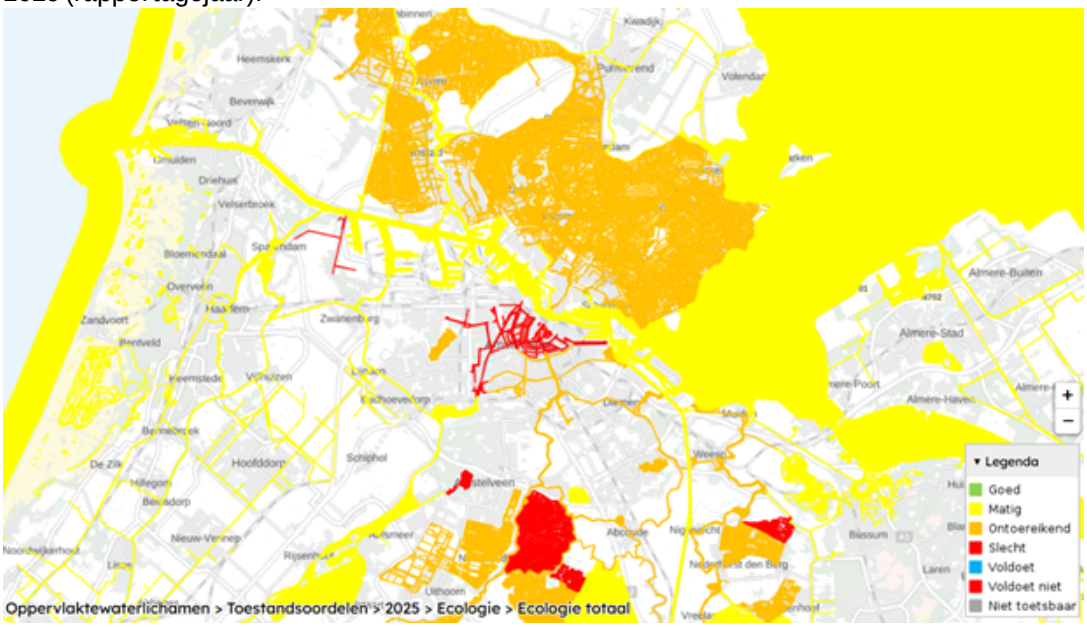
* RWS =Rijkswaterstaat; AGV = Waterschap Amstel, Gooi en Vecht; HHNK = Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; HHR = Hoogheemraadschap van Rijnland.

**indien een KRW-waterlichaam niet geheel of niet gedeeltelijk in de gemeente Amsterdam ligt (zie grijze arcering), is de gemeente als grondeigenaar en/of terreinbeherende organisatie betrokken.

Bron: Het Waterkwaliteitsportaal

In september 2025 (rapportagejaar) voldeed geen van de aangewezen KRW-waterlichamen waar Amsterdam een betrokkenheid bij heeft aan de chemische component zoals voorgeschreven door de KRW (‘one out is all out’). Datzelfde geldt voor de ecologische component: alle scoren van ‘slecht’ tot ‘matig’, geen van de waterlichamen viel in de minimale doel-categorie van ‘goed’ (zie ook figuur 2.1 hieronder).

Figuur 2.1: Ecologische toestand (ecologie totaal) per aangewezen KRW-waterlichaam, september 2025 (rapportagejaar).

Bron: Het Waterkwaliteitsportaal

2.2 Verwacht doelbereik 2027 per KRW-waterlichaam

Per KRW-waterlichaam is in de KRW-factsheets het 'doelbereik 2027' opgenomen. Op basis van de beschikbare gegevens over het doelbereik in 2027 is de conclusie op hoofdlijnen als volgt:

- Voor 3 van de in totaal 18 KRW-waterlichamen waar Amsterdam een betrokkenheid bij heeft, geldt op alle daarvoor beschikbare parameters een 'vrijwel zeker' doelbereik in 2027: de Amsterdamse Waterleidingduinen, de Waterleidingplas en Loenderveen Oost (alle drie drinkwaterproductiegebieden buiten de gemeentegrenzen).
- Voor 2 van de 18 is het doelbereik op de beschikbare parameters 'vrijwel zeker' of 'redelijk zeker': Nieuwe Meer (binnen Amsterdam) en Terra Nova (buiten Amsterdam, een drinkwaterproductiegebied).
- Voor de overige 13 KRW-waterlichamen geldt dat één of meerdere parameters een 'onzeker' doelbereik in 2027 kennen (12 binnen de gemeentegrenzen, en de Amstelveense Poel buiten Amsterdam).

Aangezien de KRW het *'one out, is all out'*-principe hanteert, is het algemene KRW-doelbereik voor Amsterdam zeer onzeker te noemen.

Dat het doelbereik zeer onzeker is, blijkt ook uit het persbericht van waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) van 15 september 2026. Daarin maakte AGV bekend dat de waterkwaliteit in het gebied van AGV langzaam verbetert, maar dat zij de KRW-doelen voor hun beheergebied niet voor 100% gaan halen[18]:

[18] Extra geld voor schoon en gezond water | Waterschap AGV

> *"De waterkwaliteit in het gebied van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht verbetert langzaam. Dat is goed nieuws. Toch is er nog veel werk te doen. We gaan niet alle doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) halen in 2027. Daarom blijven we geld investeren in schoon en gezond water. (...).*
> *Ongeveer 92 procent van de eisen wordt gehaald. Ruim 65 procent van de doelen voor planten en dieren is gehaald. Zo zijn er meer natuurvriendelijke oevers aangelegd in ons gebied. 39 van de 41 wateren in ons gebied haalt de doelen voor weinig voedingsstoffen zoals fosfaat. Fosfaat zorgt ervoor dat algen en kroos kunnen groeien. Het water wordt dan troebel en planten onder water krijgen daardoor te weinig licht.*
> *Toch voldoet nog geen enkele sloot, meer of gracht volledig aan alle doelen. Vooral het herstel van waterplanten blijft achter. Daarnaast hebben klimaatverandering, rivierkreeften en vissen die in de waterbodem graven invloed op de waterkwaliteit. (...)"*

Dit geldt ook op landelijk niveau[19]. Eerder heeft AGV al naar buiten gebracht dat zij hun KRW-maatregelpakketten niet volledig uitgevoerd kunnen hebben in de huidige KRW-uitvoeringsperiode (2022-2027)[20].

[19] Open overheid (kamerbrief voortgang KRW d.d. 19 juni 2026).
[20] https://www.waterforum.net/47032-waterschap-agv-haalt-niet-alle-krw-doelen-voor-2027/

3. Wat doen we als gemeente richting de juridische deadline van eind 2027?

Als gemeente Amsterdam werken we binnen de gemeentelijke taken, rollen en bevoegdheden aan de waterkwaliteit van het Amsterdamse oppervlaktewater. Daarmee leveren we een bijdrage aan het bereiken van de KRW-doelen, in samenhang met de inzet van alle andere overheden en partijen, voor zover haalbaar en doelmatig binnen de bestaande gemeentelijke kaders en budgetten. De huidige en geplande gemeentelijke inzet op de waterkwaliteit van het oppervlaktewater is van verschillende aard en omvang:

1. Het uitvoeren van specifieke maatregelen die in de KRW-maatregelpakketten 2022-2027 per waterlichaam zijn toegeschreven aan de gemeente Amsterdam (alleen waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft dit gedaan). Paragraaf 3.1 biedt op basis hiervan een overzicht voor 2026-2027.
2. Het inzetten op waterkwaliteit/KRW via relevante reguliere gemeentelijke taken. Dit hangt samen met de ‘goede stedelijke waterbeheerpraktijk’ zoals Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) die definieert en waar de andere drie waterbeheerders in Amsterdam ook aan refereren als het gaat om het partnerschap voor de KRW. Zie paragraaf 3.2.
3. Het uitvoeren van verplichte compenserende maatregelen op projectniveau. Bestaande voorbeelden zijn compensatie in verband nieuwe steigers, gebieds- en herinrichtingsprojecten en aquathermie. Zie paragraaf 3.3.
4. Ambtelijke en bestuurlijke samenwerking met (water)partners. Zie paragraaf 3.4.

3.1 Gemeentelijke inzet #1: restopgave aangewezen KRW-waterlichamen.

Deze paragraaf biedt in tabelvorm een inventarisatie van de restopgaven per aangewezen KRW-waterlichaam en de acties in 2026-2027 binnen de bestaande kaders en budgetten.
In hoofdstuk 4 van deze rapportage staat op basis van deze paragraaf een overzicht van de restopgaven per maatregelcategorie, en welke financiële en organisatorische randvoorwaarden daarvoor nodig zijn. Voor een uitgebreide toelichting op de stand van zaken, restopgaven en oplossingsrichtingen op maatregelniveau, zie bijlage 1 in dit document.

De ecologische verbeterdoelen van de KRW zijn bepaald door uit te gaan van de betreffende toestand en die te ‘vermeerderen’ met het te verwachten effect van zinvolle en haalbare maatregelen. Op het uitvoeren van deze maatregelen staat een harde verplichting (art. 11(8) KRW). Zie verder paragraaf 4.1 en 1.1.3.

Tabel 3.1: Restopgave en acties 2026-2027 per aangewezen KRW-waterlichaam.

KRW-maatregel per waterlichaam, zie bijlage 1 in dit document voor meer toelichting.	Restopgave zie bijlage 1 in dit document.	1) Acties 2026-2027 binnen bestaande kaders en budgetten	2) Acties indien er aanvullende capaciteit en middelen zijn zie verder in hoofdstuk 4
Amstellandboezem + Vecht (waterschap Amstel, Gooi en Vecht)			
Goede stedelijk waterbeheerpraktijk*	Maatregel is niet gekwantificeerd. Het gaat om brede inzet vanuit verschillende reguliere gemeentelijke taken.	Continuering van de bestaande gebiedsgerichte en/of generieke inzet, door meerdere organisatieonderdelen.	Indien nodig het intensiveren en/of aanvullen van de bestaande inzet in afstemming met de waterbeheerder [kosten in € nader te bepalen en vervolgens de dekking te organiseren].
Vaarten Amsterdam (AGV)			
Aanleggen van natuurvriendelijke oevers (1 km).	0,7 km	Verkennen van de opties; shortlist maken; afstemmen met lopende planvorming.	Dekking organiseren voor eventuele realisatie à € 700.000 (circa) + beheer, in samenhang met restopgaven S'plas en G'plas.
Beperken van ongezuiverde lozingen door rondvaartboten / de recreatievaart.	Maatregel is niet gekwantificeerd in de factsheet.	Continuering bestaand onderzoek naar walaansluitpunten; inventarisatie behoefte en mogelijkheden van extra walaansluitpunten.	Een walaansluitpunt valt onder een aansluitleiding. In principe gedekt uit de inkomsten vanuit de aansluittarieven (kostendekkend).
Verminderen van overstorten en foutieve aansluitingen (1 ha) (riolering).	Maatregel is wel gekwantificeerd, maar niet in uitvoeringstermen voor de riolering.	Continuering bestaande inzet op waterbergende maatregelen in de openbare ruimte in specifiek dit gebied met gemengde riolering (foutaansluitingen kunnen daarin niet voorkomen), om zodoende het bestaande riool te ontlasten; waar doelmatig en haalbaar het afkoppelen van het openbaar terrein van het gemengde stelsel.	Dekking organiseren voor eventuele extra realisatie van waterbergende maatregelen in de openbare ruimte à € [nader te bepalen], in samenhang met de bredere klimaatadaptatie-opgave.
Zoneren vaarbewegingen grachten, luwtezones in 20% van begroeibaar areaal (1 ha).	Maatregel is gekwantificeerd, op twee manieren (in % en ha).	Afstemmen met waterschap over kwantificering; doorstart verkenning vaarluwe zones; voorbereiding bestuurlijke besluiten van minder complexe opties uit de verkenning; realisatie.	Voorbereiden van bestuurlijke besluiten van meer complexe opties uit de verkenning, waarbij meerdere stakeholders zijn betrokken, met relatief omvangrijk participatietraject; realisatie.
Goede stedelijk waterbeheerpraktijk*	Idem Amstelland-boezem + Vecht (zie boven).	Idem Amstellandboezem + Vecht (zie boven).	Idem Amstellandboezem + Vecht (zie boven).

KRW-maatregel per waterlichaam, zie bijlage 1 voor meer toelichting.	Restopgave zie bijlage 1.	Acties 2026-2027 binnen bestaande kaders en budgetten	Acties indien er aanvullende capaciteit en middelen zijn zie verder in hoofdstuk 4
Noorder IJplas (AGV)			
Herstelmaatregelen om het effect van verondiepen te mitigeren.	Helft van de beoogde kosten a € 500.000 zijn nog ongedekt (zie bijlage 1, onderdeel 1 AGV).	Indien het ongedekte deel op korte termijn gedekt kan worden (zie hoofdstuk 4) is uitvoering in 2027 mogelijk haalbaar.	
Herstelmaatregel mitigeren: inrichting verbeteren en verwijderen gronddepot.	Geen (zie bijlage 1, onderdeel AGV).	N.v.t.	N.v.t.
Sloterplas			
Herstel natuurvriendelijke oevers volgens inrichtingsplan Sloterplas (1 km).	Circa 0,6 km.	Verkennen van de opties; shortlist maken; afstemmen met lopende planvorming.	Dekking organiseren voor eventuele realisatie à € 600.000 (circa)`+ beheer, in samenhang met restopgaven Vaarten A'dam en G'plas.
N-pakket als alternatief voor P-pakket, onderdeel project Waterzuiverende Grachten.	6 km.	Verkennen van de uitbreidingsoptie t.o.v. de bestaande tranche 1; afstemmen met lopende planvorming.	Dekking organiseren voor eventuele realisatie à € 3.000.000 (circa) + beheer, ervan uitgaande dat de 50-50 verdeling met waterschap AGV van tranche 1 gecontinueerd wordt.
Schutverlies voorkomen bij sluizen.	Maatregel is niet gekwantificeerd in de factsheet.	Afstemmen met de waterbeheerders in hoeverre het mogelijk en doelmatig is om bij meer sluizen dan de Cramersluis schutbeperkingen en/of pompsystemen toe te passen.	Nader te bepalen.
Goede stedelijk waterbeheerpraktijk*.	Idem Amstelland-boezem + Vecht (zie boven).	Idem Amstelland-boezem + Vecht (zie boven). In ieder geval staat de aanpak foutaansluitingen gepland (riolering).	Idem Amstellandboezem + Vecht (zie boven).
Gaasperplas (AGV)			
Creëren van een natuurlijk verloop van oevers ipv harde beschoeiing op de overgang land-water (0,2 km).	70 m.	Verkennen van de uitbreidingsoptie t.o.v. de gerealiseerde inzet; afstemmen met lopende planvorming.	Dekking organiseren voor eventuele extra realisatie à € 70.000 (circa) + beheer.
Verwijderen van boom- en struikopslag langs de oevers van de Gaasperplas.	Maatregel is niet gekwantificeerd in de factsheet.	De huidige realisatie bleek lokaal het hoogst haalbare; verkennen van draagvlak en mogelijkheden voor	Nader te bepalen.

		eventuele heroverweging; beheer huidige situatie.	
Goede stedelijk waterbeheerpraktijk*.	Idem Amstelland-boezem + Vecht (zie boven).	Idem Amstellandboezem + Vecht (zie boven). In ieder geval staat de aanpak van foutaansluitingen gepland (riolering).	Idem Amstellandboezem + Vecht (zie boven).

KRW-maatregel per waterlichaam, zie bijlage 1 voor meer toelichting.	Restopgave zie bijlage 1.	Acties 2026-2027 binnen bestaande kaders en budgetten	Acties indien er aanvullende capaciteit en middelen zijn zie verder in hoofdstuk 4
Terra Nova, Waterleidingplas en Loenderveen Oost (drinkwaterproductielocaties; AGV)			
Beperken juveniele ganzen (voortzetting)	Maatregel is niet gekwantificeerd in de factsheet.	Continuering bestaande bijdrage aan het door de Provincie gecoördineerde ganzenbeheer in de regio Gooi en Vecht.	In afstemming met het waterschap Amstel, Gooi en Vecht bepalen wat eventueel aanvullend nodig is vanuit de gemeente Amsterdam + dekking organiseren.
Effecten van de toegenomen graasdruk door grauwe ganzen verminderen, mitigeren en/of compenseren.	Maatregel is niet gekwantificeerd in de factsheet.	Continuering bestaande bijdrage aan het door de Provincie gecoördineerde ganzenbeheer in de regio Gooi en Vecht; natuurherstelmaatregelen; vraatbescherming (gaas).	Idem.
Intensivering van rietbeheer langs de oevers van plassen Gemeente Amsterdam.	Maatregel is niet gekwantificeerd in de factsheet.	Continuering bestaande bijdrage aan het door de Provincie gecoördineerde ganzenbeheer in de regio Gooi en Vecht; natuurherstelmaatregelen (ihkv Natura 2000); vraatbescherming (gaas); onder voorbehoud: aanleg natuurvriendelijke oever Loenderveen Oost; meer legakkers herstellen.	Idem.

KRW-maatregel per waterlichaam, zie bijlage 1 voor meer toelichting.	Restopgave zie bijlage 1.	Acties 2026-2027 binnen bestaande kaders en budgetten	Acties indien er aanvullende capaciteit en middelen zijn zie verder in hoofdstuk 4
Waterrijk Waterland + (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier)			
HHNK heeft, anders dan AGV, geen waterlichaam-specifieke maatregelen of onderdelen daarvan expliciet bij de gemeente Amsterdam belegd.	Wel ziet HHNK de gemeenten (waaronder Amsterdam) als partners bij een aantal maatregelen.	Continuering bestaande inzet in het partnerschap.	Afstemmen met HHNK in hoeverre het huidige partnerschap afdoende is of dat er nog meer nodig is in/vanaf 2027.

	Zie bijlage 1, onderdeel HHNK.		
KRW-maatregel per waterlichaam, zie bijlage 1 voor meer toelichting.	Restopgave zie bijlage 1.	Acties 2026-2027 binnen bestaande kaders en budgetten	Acties indien er aanvullende capaciteit en middelen zijn zie verder in hoofdstuk 4

Nieuwe Meer, Vaarten Houtrakpolder, Ringvaartsysteem; Amsterdamse Waterleidingduinen, Amstelveense Poel (Hoogheemraadschap van Rijnland)			
Rijnland heeft, anders dan AGV en net als HHNK, geen waterlichaam-specifieke maatregelen of onderdelen daarvan expliciet bij de gemeente Amsterdam belegd.	Wel ziet Rijnland de gemeente Amsterdam als partner als het gaat om waterkwaliteit. Zie bijlage 1, onderdeel Rijnland.	Continuering bestaande inzet in het partnerschap; de in voorbereiding zijnde Strategische Samenwerkingsagenda Rijnland – Amsterdam (met het Amsterdamse Bos als aanleiding) is een belangrijk kader hiervoor.	Afstemmen met Rijnland in hoeverre het huidige partnerschap afdoende is of dat er nog meer nodig is in/vanaf 2027. De in voorbereiding zijnde Strategische Samenwerkingsagenda is een belangrijk kader hiervoor.
Amsterdam Rijnkanaal Noordpand, Noordzeekanaal, Markermeer (Rijkswaterstaat)			
Rijkswaterstaat heeft, anders dan AGV en net als HHNK en Rijnland, geen waterlichaam-specifieke maatregelen of onderdelen daarvan expliciet bij de gemeente Amsterdam belegd.	Wel ziet Rijkswaterstaat de gemeente Amsterdam als partner als het gaat om waterkwaliteit, met het inzetten van m.n. het Omgevingsplan als extra aandachtspunt. Zie bijlage 1, onderdeel RWS.	Continuering bestaande inzet in het partnerschap, waaronder het samenwerkingstraject tussen RWS, gemeente Amsterdam en andere organisaties rondom het Noordzeekanaal/IJ voor de verbetering van de verbindingen en habitat voor regionale trekvissen.	Afstemmen met Rijkswaterstaat in hoeverre het huidige partnerschap en de huidige inzet op het Omgevingsplan afdoende is of dat er nog meer nodig is in/vanaf 2027.

* Een ‘goede stedelijk waterbeheerpraktijk’ is in feite een container-maatregel, die als volgt staat geformuleerd in de factsheets van de KRW-waterlichamen Amstellandboezem, Vecht, Vaarten Amsterdam, Sloterplas, Gaasperplas: *We vragen de gemeenten om bij de inrichting en het beheer van het rioolstelsel, het watersysteem en het omringend groen rekening te houden met de effecten daarvan op de ecologische waterkwaliteit. (...).* Andere afzonderlijke maatregelen uit de KRW-factsheets zijn overigens vaak ook onder de noemer ‘goede stedelijk waterbeheerpraktijk’ te scharen, ze sluiten elkaar niet altijd uit.

3.2 Gemeentelijke inzet #2: Het inzetten op waterkwaliteit/KRW via relevante reguliere gemeentelijke taken

Waterkwaliteit wordt door vele factoren beïnvloed, van klimaatverandering tot bladval in het water van bomen aan de waterkant (zie bijlage 2 in dit document voor een overzicht op hoofdlijnen). De maatregelen die vanuit de gemeentelijke taken, rollen, bevoegdheden en middelen mogelijk zijn en worden uitgevoerd zijn onder te verdelen in een zestal categorieën (a – f) zoals hieronder uiteengezet staat. Deze gemeentelijke maatregelen zijn in samenhang met de inzet die door andere partijen gedaan wordt, zoals het Rijk, Provincies en waterschappen.

Naast de specifieke inzet ten behoeve van de aangewezen KRW-waterlichamen (zie paragraaf 3.1), worden vanuit de gemeentelijke taken enerzijds ook maatregelen genomen ten behoeve van het, in KRW-termen, ‘overig water’. Anderzijds in de vorm van het inzetten op waterkwaliteit/KRW in reguliere taken, gemeentelijke werkprocessen, kaderstellende documenten etc. Per gemeentelijke taak staat de huidige inzet daarop uitgewerkt in het onderstaande overzicht.

a. *Inrichting, beheer en onderhoud van oevers, kades en waterregulerende constructies.*

De gemeente kan via inrichting, beheer en onderhoud van oevers, kades en waterregulerende constructies zoals stuwen en duikers, een bijdrage leveren aan de waterkwaliteit en de KRW-doelen. In verschillende projecten in de bestaande stad en in de gebiedsontwikkeling gebeurt dit. De meest omvangrijke maatregel is de natuurvriendelijke oever, zoals toegepast is in onder andere Amstelpark, Bijlmerweide, Centrumeiland IJburg, Spoorpark Zuid en (gepland) natuurvriendelijke oevers of het herstel daarvan ten behoeve van de aangewezen KRW-waterlichamen Vaarten Amsterdam (Erasmusgracht; m.b.v. het Stimuleringsbudget KRW voor gemeenten van waterschap AGV), Sloterplas en Gaasperplas (zie bijlage 1, onderdeel AGV). Daarnaast zijn er fysiek minder ingrijpende varianten, zoals de EcoWal in de Singelgracht[21], de plas-dras-zone in de Dijksgracht Oost en (gepland) de ecologische zone in het Johan van Hasseltkanaal[22].

Om de functies van een natuurvriendelijke oever (NVO) optimaal te benutten heeft de gemeente Amsterdam een Programma van Eisen (PvE) 'Natuurvriendelijke oevers' opgesteld. Dit PvE begeleidt de lezer via vier hoofdstukken om tot een functionele NVO te komen. Door te werken met dit PvE kunnen de oevers beter worden onderhouden dan dat het voorheen kon. Voor 2026 is stadsbreed een bedrag van ruim € 900.000 beschikbaar voor onderhoud en nazorg, in 2027 is dat ruim € 1 miljoen.

Het groot onderhoud van natuurlijke vriendelijke oevers wordt locatiegewijs uitgevoerd. Sinds 2023 gaat het om de locaties Zwarte Pad, Bijlmerweide en Amstelpark. In uitvoering in 2026 zijn Meibergpad, Brasapark en Vondelpark (in combinatie met baggeren), alsmede ‘nazorg’ voor de oevers die eerder aan de beurt waren. Voor 2027 staan ’t Kleine Loopveld, Rembrandtpark en Zwarte Gouw/Nieuwe Gouw op de planning, en ook in 2027 zijn er nazorg-activiteiten gepland.

In het kader van het uitgangspunt in Plan Biodiversiteit (2025)[23] om het dagelijks onderhoud aan natuurvriendelijke oevers zo uit te voeren dat zowel de biodiversiteit als de waterkwaliteit erop vooruitgaan, zijn er richtlijnen daartoe opgenomen in de nieuwe aanbesteding voor ecologisch groenbeheer.

NB. Er zijn ook oevers die (deels) door de waterschappen worden beheerd. De opgave ligt in die gevallen bij de waterschappen.

[21] https://www.greenmileamsterdam.com/en/ecowal
[22] Johan van Hasseltboulevard | Gemeente Amsterdam
[23] Plan Biodiversiteit Parken en Natuurgebieden 2025 - 2030 - openresearch.amsterdam

b. Inrichting, beheer en onderhoud van watergangen die in gemeentelijk beheer zijn.

Een deel van de watergangen in Amsterdam is in gemeentelijk beheer. Hiervoor vindt inrichting, beheer en onderhoud plaats. Voorbeelden zijn baggeren, schonen en drijfvuilvissen.
Het tijdig en goed baggeren van de watergangen om de watergangen op diepte te houden, draagt bij aan de waterkwaliteit. Voor het baggeren is stadsbreed voor 2026 € 4 miljoen begroot, en voor de vier jaren vanaf 2027 is dit respectievelijk € 5, 6, 6 en 6 miljoen. Dit is nog niet voldoende om de totale achterstalligheidsopgave weg te werken. Het gaat hierbij niet alleen om budget, maar er is ook onvoldoende (organisatorische) capaciteit.

c. Ordening van functies en (grond)gebruik op en langs het oppervlaktewater

Het gebruik van het oppervlaktewater heeft in meer of mindere mate een negatieve invloed op de waterkwaliteit van het oppervlaktewater. Het gaat bijvoorbeeld om schaduwwerking door steigers, ligplaatsen en bomen en bebouwing langs het water, om opwerveling en vertroebeling door vaarverkeer, en om aquathermie waarbij kouder en gefilterd water teruggeloosd wordt op het oppervlaktewater (voor een uitgebreider overzicht van verslechteringsfactoren, zie bijlage 2 in dit document).
Dit vergt onder andere afwegingen in de ruimtelijke ordening, gebiedsontwikkeling (voorbeeld: Baaibuurt-West), de vergunningverlening, het vaarbeleid van de gemeente Amsterdam en de energietransitie (aquathermie).
Hiertoe zijn ambtelijk verschillende acties ondernomen of lopende waardoor waterkwaliteit en de Kaderrichtlijn Water (KRW) een expliciete factor zijn of worden bij bovengenoemde afwegingen. Dit wordt aangevuld door de advisering en vergunningverlening door de betreffende waterbeheerders.

d. *Inzameling en transport van stedelijk afvalwater (rioleringstaak).*

Deze inzet is conform het Omgevingsprogramma Riolering 2022-2027 (2022)[24]. Specifieke onderdelen hieruit zijn:

- *De aanpak van foutaansluitingen.* Bij een foutaansluiting is een afvalwaterafvoer op een hemelwaterafvoer aangesloten, of andersom. Foutaansluitingen moeten eerst opgespoord worden voordat ze kunnen worden aangepakt. Dit vindt gebiedsgericht plaats: Steigereiland op IJburg en Sportheldenbuurt op Zeeburgereiland in 2025 (m.b.v. het Stimuleringsbudget KRW voor gemeenten van waterschap AGV) en Sloterplas en Gaasperplas in 2026-2027.
- *De aanpak van lozingen uit het gemengde stelsel (riooloverstorten).* De afgelopen decennia zijn extra voorzieningen aangelegd (bergbezinkbassins). Deze voorzieningen verminderen het aantal overstortingen en zorgen ervoor dat het overstortende water al een stuk gezuiverd is. De gebieden die nu nog een gemengde riolering hebben, hebben veel

[24] https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/duurzaamheid/klimaatadaptatie/omgevingsprogramma-riolering-2022-2027/

monumentale panden en een krappe ondergrond. Daar zijn ontvlechtingsmaatregelen of vergroting van de riolering complex en kostbaar om uit te voeren. Vermindering van het aantal overstortingen is daarmee steeds lastiger.
Om het riool te ontlasten, en zo het aantal overstorten te verminderen, wordt door de gemeentelijke organisatie en via de netwerkorganisatie Weerproof in het kader van klimaatadaptatie ingezet op het vasthouden van het hemelwater in de openbare ruimte, op kavels en percelen[25]. Dit draagt niet alleen bij aan klimaatadaptatie, maar heeft ook een positief effect op de hoeveelheid overstortend water.

- *De verkenning van het saneren van lozingen uit volkstuincomplexen c.q. tuinparken.* In 2026 is een nieuw samenwerkingstraject gestart tussen de gemeente Amsterdam, waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de Bond van Volkstuinders en een aantal niet-gerioleerde Amsterdamse tuinparken, om te komen tot (a) een gedeeld inzicht over in hoeverre de huidige wijze van lozingen uit volkstuincomplexen voldoet en (b) welke doelmatige oplossingen er zijn voor het saneren van lozingen van afvalwater. Op basis van gezamenlijke 'factfinding' is/wordt de opgave in beeld gebracht en worden verschillende oplossingsrichtingen verkend. Dit moet uiteindelijk leiden tot een toekomstbestendige oplossing(en) voor het afvalwater van de niet-gerioleerde tuinparken in Amsterdam. Dit traject is lopende, de onderzoeksfase heeft een tijdshorizon tot eind 2026.
- *Lozingen vanuit vaartuigen.* Met ingang van 2025 geldt een Europees lozingsverbod van huishoudelijk afvalwater (incl. toiletwater) voor passagiersschepen die geschikt zijn voor meer dan 12 passagiers. Juridisch gezien mag de lokale regelgever (Amsterdam) geen eisen stellen die zwaarder zijn, omdat de wet dit "uitputtend" geregeld heeft. Pleziervaartuigen mogen sinds 2009 geen toiletwater meer lozen maar moeten dit afgeven op een inzamelpunt, doorgaans een jachthaven. Vandaar gaat het naar de stedelijke riolering. Voor beroepsvaart geldt min of meer eenzelfde inzameling, die loopt doorgaans via havenfaciliteiten/inzamelpunt en gaat dan naar het riool. Controle is belegd bij door Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) aangewezen partijen. Er wordt onderzocht waar er voldoende walaansluitpunten gerealiseerd kunnen worden en hoe dit gefinancierd moet worden (Waternet-ARW: Amsterdamse Riool- en Watertaken).

e. *De aanpak van indirecte lozingen van schadelijke stoffen via het riool.*

Indirecte lozingen betreffen lozingen van bedrijfsafvalwater op het gemeentelijke rioolstelsel. Het geloosd water stroomt vervolgens naar een rioolwaterzuivering (RWZI, waterschapstaak) en komt na zuivering terecht in het oppervlaktewater. In deze afvalwaterketen is een goede samenwerking essentieel. De gemeente is bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-A)[26]. Uitvoering hiervan vindt plaats door de Omgevingsdienst. De provincie is bevoegd gezag voor VTH-A van complexe bedrijven.

[25] Voorbereiden op klimaatverandering | Gemeente Amsterdam
[26] https://www.stowa.nl/sites/default/files/assets/PROJECTEN/Projecten%202025/STOWA-2025-46-Indirecte-lozingen.pdf

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) houdt, mede namens de gemeente Amsterdam, toezicht op indirecte lozingen van bedrijven via het gemeentelijk vuilwaterriool. Dit gebeurt onder meer door reguliere controles, inventarisaties van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en bemonstering van afvalwater. Naast indirecte lozingen bestaan ook directe lozingen op oppervlaktewater. Hiervoor zijn de waterbeheerders het bevoegd gezag.

Er zijn ongeveer 3.500 verschillende Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) aangemerkt in Nederland[27]. Stoffen worden aangemerkt als ZZS als ze voldoen aan de volgende criteria[28]: kankerverwekkend; niet of zeer moeilijk afbreekbaar; giftig bij lage concentraties; hopen zich op in het milieu en in levende wezens; beschadigen het DNA, waardoor ze erfelijke veranderingen kunnen veroorzaken.
Het chemie-deel van de KRW kent momenteel circa 153 genormeerde stoffen (prioritaire en specifiek verontreinigende stoffen)[29], waarvan 76 stoffen ZZS zijn.

Samenwerking project indirecte lozingen
In de periode 2023-2024 is door de Omgevingsdiensten IJmond, Noord-Holland Noord, Noordzeekanaalgebieden en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) een pilot uitgevoerd om meer grip te krijgen op indirecte lozingen. Doel van deze pilot was om inzicht te verkrijgen in de aard en omvang van bedrijfslozingen, ervaring op te doen met controlebezoeken en het kennisniveau van toezichthouders te vergroten. Daarbij lag de focus op stoffen die risico's kunnen vormen voor de waterkwaliteit, zoals ZZS, PFAS en andere prioritaire stoffen (prioritaire stoffen uit de EU-Kaderrichtlijn Water).
De pilot heeft aangetoond dat in meer dan 80% van de onderzochte afvalwatermonsters ZZS en/of prioritaire stoffen zijn aangetroffen. Daarnaast bleek dat voor veel van deze stoffen nog geen landelijke norm beschikbaar is. Op basis van de resultaten zijn verschillende branches aangewezen die extra aandacht verdienen, waaronder de afvalverwerkingssector, de chemische industrie, de automotive branche, olie- en vetverwerking, de voedingsmiddelenindustrie en de medische sector. De opgedane kennis vormt de basis voor de verdere uitwerking van een uniforme regionale aanpak.

De pilot heeft een vervolg kregen in een project Indirecte Lozingen (2024 – 2026) dat in ieder geval met één jaar verlengd wordt. De aanpak richt zich op risico-gestuurde en ketengerichte werkwijze waarbij inzicht wordt verkregen in de stoffen die door bedrijven worden geloosd en die, ook na zuivering in een RWZI, een risico kunnen vormen voor de kwaliteit van het ‘effluent’ en het ontvangende oppervlaktewater. Hierbij wordt de gehele afvalwaterketen beschouwd, van bron tot oppervlaktewater. Het delen van informatie tussen omgevingsdiensten, gemeenten en waterbeheerders speelt daarbij een belangrijke rol. Door gegevens over vergunningen, toezicht,

[27] https://rvszoeksysteem.rivm.nl/ZZSlijst/TotaleLijst
[28] https://unievanwaterschappen.nl/waterkwaliteit/zeer-zorgwekkende-stoffen/#:~:text=Als%20er%20vermoed%20wordt%20dat%20een%20stof,van%20het%20ministerie%20van%20Infrastructuur%20en%20Waterstaat
[29] https://wetten.overheid.nl/BWBR0041313/2026-10-01/0#BijlageIII
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/10/14/krw-stoffenlijst
Inclusief de stoffen die niet-prioritair zijn maar wel genormeerd in Annex II (EU).

bemonstering en waterkwaliteit te combineren ontstaat een beter beeld van bronnen, lozingsvrachten en mogelijke risico's.
In het uitvoeringsprogramma van de OD NZKG zijn uren en materieel budget opgenomen. De beschikbare capaciteit en middelen worden gericht ingezet op branches, bedrijven en locaties met de grootste risico's voor de waterkwaliteit. De OD NZKG werkt hierin samen met de Omgevingsdiensten IJmond en Noord Holland Noord en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK).

Inzet door waterschappen
Het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) bemonstert ook en is in 2025 tot nu 52 keer bij bedrijven geweest om de indirecte lozingen in het gebied van de OD NZKG te bemonsteren. Per bedrijf kunnen dit meerdere monsterpunten zijn. Naast deze bedrijven met indirecte lozingen komt het waterschap ook met regelmaat bij organisaties die direct lozen op het oppervlaktewater. Hieronder vallen ook de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) die op het oppervlaktewater lozen. Waterschap AGV werkt samen met de OD NZKG als het gaat om bijvoorbeeld de renovatie van de vijver met PFAS in het Westelijk Havengebied. Hier is sprake van zowel een directe als een indirecte lozing.

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is in 2025 begonnen aan onderzoek naar welke KRW-stoffen na zuivering alsnog worden geloosd in het oppervlaktewater. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de aard van de bedrijfsactiviteiten, maar ook naar de kwaliteit van het 'influent' en 'effluent' van RWZI's en de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater. Door 'hotspot'-analyses uit te voeren en de resultaten van bemonsteringen te koppelen aan bedrijfsgegevens kunnen potentiële bronnen van verontreiniging doelgericht worden opgespoord en aangepakt. Deze werkwijze draagt bij aan het verminderen van emissies van ZZS en andere schadelijke stoffen en ondersteunt het behalen van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De OD NZKG werkt nauw samen met HHNK en AGV om inzichten uit deze hotspot-analyse en bemonstering van bedrijven op elkaar af te stemmen voor een doelmatige aanpak.

Vervolg
In 2025 is gestart met gesprekken om de aanpak zoals ontwikkeld in de pilot mogelijk ook voor het gebied ten zuiden van het Noordzeekanaal uit voeren. OD NZKG en AGV verwachten voor eind 2026 deze aanpak te formaliseren. Ook werkt de OD NZKG samen met AGV op het PFAS-dossier.

Bij indirecte lozingen is aandacht voor de achterliggende systeemoorzaken en intensieve samenwerking binnen de waterketen cruciaal. Met de waterschappen Rijnland en HHNK heeft de OD NZKG inmiddels een concreet plan van aanpak vastgesteld. De samenwerking met het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) bevindt zich in een voorbereidende fase en vraagt nog om verdere afstemming, waarbij de aanpak van HHNK en Rijnland inmiddels wel is ingebracht.

Daarnaast ontwikkelt de OD NZKG momenteel een uniform sjabloon voor adviesaanvragen en een gestandaardiseerde werkwijze om relevante informatie doelgericht uit te vragen. Deze uitvraag richt zich onder meer op KRW-stoffen gemeten in het effluent van de RWZI's en de

effecten daarvan op het ontvangende oppervlaktewater, op basis van de door de waterschappen geselecteerde stoffen in hun effluentonderzoek. Hiermee prioriteert de omgevingsdienst op effect, in lijn met de Uitvoerings- & Handhavingsstrategie en een risicogerichte aanpak.

f. Specifieke verantwoordelijkheden vanuit gemeentelijk grondeigendom buiten de gemeentegrenzen (o.a. drinkwaterproductiegebieden).

Voor de drinkwaterproductie door Stichting Watermaatschappij Amsterdam (voorheen onderdeel van Waternet) is de gemeente grondeigenaar en terreinbeheerder bij verschillende KRW-waterlichamen buiten de gemeentegrenzen. Het gaat om de KRW-oppervlaktewaterlichamen Terra Nova, Waterleidingplas en Loenderveen-Oost (gemeente Wijdemeren en in het geval van Terra Nova ook Stichtse Vecht) en de Amsterdamse Waterleidingduinen (o.a. gemeente Zandvoort). Gemeente Amsterdam heeft daarmee een rol in de waterkwaliteit, door keuzes in die gebieden ten aanzien van bijvoorbeeld oeveronderhoud- en beheer en faunabeheer (bijvoorbeeld om ganzenvraat tegen te gaan), zie 3.1.

In algemene zin zet Waternet vanuit de drinkwaterproductie in op het stimuleren van het beleid van derden om aandacht te blijven houden voor onwenselijke emissies, zodanig dat het drinkwaterbedrijf uiteindelijk kan voldoen aan Artikel 7 van de KRW: "3. De lidstaten dragen zorg voor de nodige bescherming van de aangewezen waterlichamen met de bedoeling de achteruitgang van de kwaliteit daarvan te voorkomen, teneinde het niveau van zuivering dat voor de productie van drinkwater is vereist, te verlagen. De lidstaten kunnen voor die waterlichamen beschermingszones vaststellen."[30].

3.3 Gemeentelijke inzet #3: het uitvoeren van verplichte compensatieopgaven.

Het uitvoeren van verplichte compenserende maatregelen op projectniveau is een ander deel van de gemeentelijke inzet als het gaat om waterkwaliteit. Het achteruitgangsverbod van de Kaderrichtlijn Water (KRW) betreft zowel de aangewezen KRW-waterlichamen als het ‘overig water’. Dat betekent dat alle wateren en watergangen in Amsterdam niet in kwaliteit achteruit mogen gaan. De betreffende waterbeheerder toetst het betreffende project daarop, en schrijft indien van toepassing vervolgens voorwaarden uit voor vergunningverlening, in de vorm van verplichte compensatieopgaven (‘een vergunning, mits’). Bestaande voorbeelden waar dit reeds speelt zijn nieuwe steigers, gebiedsontwikkelingen, bebouwing op en/of in het water en aquathermie. Omdat de compensatie vaak een ruimtelijk karakter heeft, betekent dit met schaarse ruimte ook een schaarse compensatieruimte. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor 2027 en verder. Hieraan is de onderstaande actie gekoppeld.

Uit de praktijk blijkt dat de concrete kwantificering van de compensatieopgaven relatief gezien nog in de kinderschoenen staat. Voor watercompensatie in kwantitatieve zin is dit minder complex en reeds staande praktijk. Daarnaast wordt in samenwerking met waterschap Amstel, Gooi en Vecht gewerkt aan een verkenning voor een KRW-compensatiebank. Indien dit juridisch en

[30] EUR-Lex - 32000L0060 - NL

praktisch mogelijk is, zou de projectpraktijk op dit onderdeel minder complex worden, omdat het qua planning bijvoorbeeld niet altijd mogelijk is om, zoals de waterbeheerders voorschrijven op basis van de KRW, eerst nieuwe watergangen of natuurvriendelijke oevers aan te leggen en dan pas bestaande watergangen te dempen (en wel andersom). Indien hier meer informatie over is, wordt uw gemeenteraad hierover geïnformeerd.

3.4 Gemeentelijke inzet #4: Ambtelijke en bestuurlijke samenwerking met de (water)partners.

Als gemeente Amsterdam werken we binnen de gemeentelijke taken, rollen en bevoegdheden aan de waterkwaliteit van het Amsterdamse oppervlaktewater. Daarmee leveren we een bijdrage aan het bereiken van de KRW-doelen, in samenhang met de inzet van alle andere overheden en partijen. Voor de ambtelijke en bestuurlijke samenwerking zijn de volgende trajecten ingericht of gepland:

- Bestuurlijke Samenwerkingsagenda waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en gemeente Amsterdam (2025)[31]. Waterkwaliteit is hierin een van de twee hoofdthema's, naast waterkwantiteit.
- Samenwerkingsagenda Hoogheemraadschap van Rijnland – gemeente Amsterdam (in wording).
- Ambtelijke sessie Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier-gemeente Amsterdam.
- Afstemming met Rijkswaterstaat in het kader van jaarplan Rijn-West 2027.

[31] https://openresearch.amsterdam/nl/page/123890/bestuurlijke-samenwerkingsagenda-waterschap-amstel-gooi--en-vecht

4. Wat is de restopgave m.b.t. aanvullende gemeentelijke inzet in 2027?

Voor de inzet in de resterende periode tot 22 december 2027 (en daarna) zet het college in op het continueren en waar mogelijk uitbreiden van de gemeentelijke inzet zoals beschreven in hoofdstuk 3. Voor de samenwerking met Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) geldt de recente Bestuurlijke Samenwerkingsagenda AGV–Amsterdam (2025)[32], waarin waterkwaliteit een van de hoofdthema's is.
Vanuit de gemeente Amsterdam zijn momenteel geen specifieke gelabelde budgetten voor (extra) inzet op de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Alle inzet wordt tot nu toe georganiseerd en gefinancierd uit bestaande budgetten vanuit de betreffende organisatieonderdelen of projecten, en voor wat betreft de rioolwatertaken wordt dat gedekt door de rioolheffing.

Kadernota 2027
Voor een extra benodigde impuls van de gemeentelijke inzet in 2027 (en daarna) is de Kadernota 2027 het geëigende moment voor besluitvorming als het gaat om extra budget/capaciteit. Uw gemeenteraad zal hierover geïnformeerd worden.

4.1 Restopgaven m.b.t. aanvullende gemeentelijke inzet en de benodigdheden daarvoor

Om in de periode tot aan de juridische deadline van 22 december 2027 een extra impuls te geven aan de gemeentelijke bijdrage aan de KRW-doelen in Amsterdam, zijn er verschillende restopgaven die momenteel nog geen dekking hebben, en in een aantal gevallen ook nog geen uitwerking. Per restopgave worden de randvoorwaarden hiervoor vermeld, en de mogelijkheden om tegemoet te komen aan die randvoorwaarden.

Disclaimer: een groot deel van de restopgaven kan niet vóór 22 december 2027 (geheel) zijn uitgevoerd, laat staan het beoogde effect sorteren. Hiervoor is doorloop in de uitvoeringsperiode 2028-2033 nodig. Het gaat in veel gevallen om fysieke ingrepen, die relatief lange doorlooptijden kennen. Dit geldt ook voor andere partijen, zoals waterschap Amstel, Gooi en Vecht[33]. De precieze consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet in beeld. Voor de risico's voor de gemeente, zie paragraaf 1.1.3.

#1: Aanvullende maatregelen ten behoeve van de aangewezen KRW-waterlichamen

Op basis van paragraaf 3.1 staat hieronder een overzicht van de restopgaven per maatregelcategorie (alleen waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft in de KRW-maatregelpakketten specifieke maatregelen toegeschreven aan de gemeente), en welke

[32] Bestuurlijke samenwerkingsagenda Waterschap Amstel, Gooi- en Vecht-Gemeente Amsterdam - openresearch.amsterdam
[33] https://www.waterforum.net/47032-waterschap-agv-haalt-niet-alle-krw-doelen-voor-2027/

financiële en organisatorische randvoorwaarden daarvoor nodig zijn. Voor een uitgebreide toelichting op de stand van zaken, restopgaven en oplossingsrichtingen op maatregelniveau, zie bijlage 1 in dit document.
NB. Op het uitvoeren van maatregelen die in de KRW-maatregelpakketten staan, staat een harde verplichting (art. 11(8) KRW). Zie verder de disclaimer aan het begin van deze paragraaf.

KRW-maatregel	KRW-waterlichamen	Kosten (2027 e.v.; circa)	Opties voor dekking
Gekwantificeerde maatregelen			
Aanleg natuurvriendelijke oevers	Vaarten Amsterdam; Sloterplas; Gaasperplas	€ 3.770.000 + jaarlijks circa € 10.000 voor beheer en onderhoud. *Onderverdeling:* *Vaarten A'dam: € 700.000.* *Sloterplas: € 3.000.000.* *Gaasperplas: € 70.000.*	Kadernota 2027.
Herstel natuurvriendelijke oevers	Sloterplas	€ 600.000	Kadernota 2027.
Zoneren vaarbewegingen grachten, luwtezones in 20% van begroeibaar areaal (1 ha).	Vaarten Amsterdam	Nader te bepalen, met name ambtelijke capaciteit, proceskosten, bebording, ballenlijnen etc. De verwachting is beperkt in vergelijking tot andere maatregelen.	Bestaande budgetten. Kadernota 2027 (eventueel).
Niet-gekwantificeerde maatregelen			
Verminderen van overstorten en foutieve aansluitingen (1 ha). *NB. wel gekwantificeerd maar niet in concrete uitvoeringstermen.*	Vaarten Amsterdam	Nader te bepalen i.h.k.v. openbare ruimte en klimaatadaptatie (omdat daar de oplossingsrichting zit, zie bijlage 1, onderdeel AGV).	Bestaande budgetten. Kadernota 2027 (eventueel).
Beperken van ongezuiverde lozingen door rondvaartboten / de recreatievaart.	Vaarten Amsterdam	Nader te bepalen op basis van het lopende onderzoek naar extra walaansluitpunten.	Een walaansluitpunt valt onder een aansluitleiding. Die wordt in principe gedekt uit de inkomsten vanuit de aansluittarieven, die kostendekkend horen te zijn.
Schutverlies voorkomen bij sluizen.	Sloterplas	Nader te bepalen. De verwachting is beperkt in vergelijking tot andere maatregelen.	Bestaande budgetten.
Verwijderen van boom- en	Gaasperplas	De verwachting is beperkt in vergelijking tot andere	Bestaande budgetten.

struikopslag langs de oevers van de Gaasperplas.		maatregelen. Rol voor Groengebied Amstelland (recreatieschap).	
Herstelmaatregelen om het effect van verondiepen te mitigeren.	Noorder IJplas.	Helft van de beoogde kosten a € 500.000 zijn nog ongedekt (zie bijlage 1, onderdeel AGV).	Kadernota 2027.

KRW-maatregel	KRW-waterlichamen	Kosten (2027 e.v.; circa)	Opties voor dekking
Beperken juveniele ganzen (voortzetting).	Terra Nova; Waterleidingplas; Loenderveen Oost.	Nader te bepalen vanuit de drinkwatertaak. De verwachting is beperkt in vergelijking tot andere maatregelen.	Bestaande budgetten.
Effecten van de toegenomen graasdruk door grauwe ganzen verminderen, mitigeren en/of compenseren.	Terra Nova; Waterleidingplas; Loenderveen Oost.	Idem.	Idem.
Intensivering van rietbeheer langs de oevers van plassen Gemeente Amsterdam.	Loenderveen Oost.	Idem.	Idem.
Goede stedelijk waterbeheer-praktijk	AGV: Amstelland-boezem; Vecht; Vaarten A'dam; Sloterplas; Gaasperplas. + 'overig water'	Nader te bepalen (zie bijlage 1 in dit document, onderdeel AGV). Zie ook onder #2 na deze tabel.	Bestaande budgetten. Rioolheffing. Kadernota 2027 (eventueel).
	Beheergebied HHNK. Beheergebied Rijnland. Beheergebied Rijkswaterstaat	Nader te bepalen (zie bijlage 1 in dit document, onderdelen HHNK, Rijnland en RWS). Zie ook onder #2 na deze tabel.	Bestaande budgetten. Rioolheffing. Kadernota 2027 (eventueel).

#2: Het inzetten op waterkwaliteit/KRW via relevante reguliere gemeentelijke taken

Vele reguliere activiteiten van de gemeente Amsterdam dragen bij aan de waterkwaliteit in ecologisch en chemisch opzicht. Dekking hiervan in principe vanuit bestaande budgetten. Er zijn verschillende inhoudelijke en financiële dwarsverbanden mogelijk, zoals met Plan Biodiversiteit (2025; onder andere als het gaat om ecologische verbindingen), Plan Rigoureus Vergroenen (2026)

en op projectniveau (gebiedsontwikkeling onder andere). Op de bevordering en coördinatie hiervan is ambtelijke capaciteit georganiseerd.
Een extra impuls op de aanpak foutaansluitingen in de riolering vereist voor de periode tot 2030 € 4 miljoen nodig (voor vier jaar).

Achtergrondinformatie per gemeentelijke taak:

a. *Inrichting, beheer en onderhoud van oevers, kades en waterregulerende constructies, zowel bij nieuwbouw als in de bestaande stad.*
   - Herinrichting openbare ruimte: dekking op projectniveau.
   - Gebiedsontwikkeling: dekking op projectniveau.
   - Beheer en onderhoud (assets): via projecten die V&OR in beheer neemt.

b. *Inrichting, beheer en onderhoud van watergangen die in gemeentelijk beheer zijn.*
   - Baggertaak: voor het baggeren is stadsbreed voor 2026 € 4 miljoen begroot, en voor de vier jaren vanaf 2027 is dit respectievelijk € 5, 6, 6 en 6 miljoen. Dit is nog niet voldoende om de totale achterstalligheidsopgave weg te werken. Het gaat hierbij echter niet alleen om budget, maar er is vooralsnog ook onvoldoende (organisatorische) capaciteit om de inzet uit te breiden.

c. *Ordening van de functies en het (grond)gebruik op en langs het oppervlaktewater.*
   - Het betreft hier met name onderdelen die momenteel gedekt worden uit de bestaande budgetten. Voor de maatregel Vaarluwe zones zullen kosten optreden, maar waarschijnlijk relatief beperkt.

d. *Inzameling en transport van stedelijk afvalwater (rioleringstaak; door Waternet).*
   - Het continueren van de gemeentelijke rioleringstaak bestaat uit onder andere het transport van stedelijk afvalwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) van de waterschappen en de aanpak van foutaansluitingen (voorkomen en verhelpen). Het Omgevingsprogramma Riolering (OPR) 2022-2027 is een belangrijk kader hiervoor. De opvolger hiervan (2028-2033) is in voorbereiding.
   - De dekkingsbron van de rioleringstaken betreft de rioolheffing. Deze heffing heeft een doelbinding, en hieruit moeten in principe alle taken bekostigd worden. Indien nodig kan de riolering ook uit de algemene middelen van de gemeente worden gefinancierd.
   - Een extra impuls op de aanpak foutaansluitingen vereist voor de periode tot 2030 € 4 miljoen (voor vier jaar).

e. *Aanpak van indirecte lozingen (lozingen via het riool; door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied).*
   - Bij de uitvoering van het beleid voor indirecte lozingen zijn er nog verschillende knelpunten. De huidige rijksregels sluiten niet altijd goed aan op de praktijk, waardoor maatwerk vaak noodzakelijk is. Hoewel maatwerk per situatie tot een passende oplossing kan leiden, kost dit veel tijd en capaciteit. Meer duidelijke en algemeen

toepasbare regels kunnen bijdragen aan een efficiëntere uitvoering, meer uniformiteit en meer duidelijkheid voor zowel bedrijven als overheden.

- De landelijke regels voor indirecte lozingen zijn vastgelegd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), dat onderdeel is van de Omgevingswet. Het Bal bevat algemene rijksregels voor milieubelastende activiteiten (MBA) van bedrijven, waaronder indirecte lozingen op het riool. Dit beleid is vooral gericht op het vermijden en reduceren van emissies en op de toepassing van de zorgplicht voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Het Bal bevat voorschriften voor ZZS-emissies. Sommige KRW-stoffen zijn ZZS, maar niet allemaal. Voor overige KRW-stoffen die niet als ZZS zijn aangemerkt, ontbreekt in het Bal een vergelijkbare beleidslijn.
- Niet alle indirecte lozingen vallen onder het Bal. Activiteiten die niet expliciet als milieubelastende activiteit zijn aangewezen vallen buiten de rijksregels. Dit betreft onder andere incidentele lozingen en lozingen van kleinschalige horeca of van andere bedrijven zonder Bal-categorie. Voor deze lozingen gelden de decentrale regels uit het gemeentelijke omgevingsplan, indien voorgeschreven.
- Voor de subset van KRW-stoffen die zijn wel aangewezen als ZZS volgt de Omgevingsdienst de landelijke lijn: vermijden en reduceren. Voor de 77 KRW-genormeerde stoffen die niet als ZZS zijn aangemerkt en waarvan de emissies daarom niet in het Bal zijn genormeerd is het wenselijk om een landelijk beleids- of normenkader te ontwikkelen. Dit biedt duidelijkheid en uniformiteit voor zowel bevoegde gezagen als bedrijven. De beslissing of een dergelijk kader juridisch bindend wordt of bijvoorbeeld de vorm krijgt van een handreiking, is uiteindelijk een beleidskeuze van het Rijk.
- Instrumenten zoals de immissie-emissietoets, de Algemene beoordelingsmethodiek (ABM), Best Beschikbare Technieken (BBT) en maatwerk zijn ervaren als complex in de uitvoering. Een landelijk bindend kader of een handreiking zou een stevige juridische basis kunnen bieden voor het behalen van de KRW-doelstellingen en de minimalisatie van ZZS-emissies. Maatwerk wordt gezien als de uitzondering en niet als instrument voor het oplossen van structurele, landelijk brede problematiek.
- Voor een goede duiding van de resterende opgave is het belangrijk om niet alleen naar het doelbereik op waterlichaam-niveau te kijken, maar ook naar de afzonderlijke stoffen en kwaliteitsparameters die nog tot normoverschrijdingen leiden. Daarbij is relevant om inzichtelijk te maken welke stoffen beïnvloedbaar zijn via vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van indirecte lozingen, en welke opgaven vooral voortkomen uit andere bronnen zoals huishoudens, directe lozers, of via de rivieren. Dit kan leiden tot een prioritering van maatregelen voor een gerichtere bron aanpak, bijvoorbeeld aanpak van historische verontreinigingen, aanpak van bepaalde stoffen of sectoren. Hierdoor ontstaat een realistischer beeld van de bijdrage die het VTH-instrumentarium kan leveren aan het behalen van de KRW-doelen en wat lokaal moet worden opgepakt versus nationaal.

f. Specifieke verantwoordelijkheden vanuit gemeentelijk grondeigendom buiten de gemeentegrenzen (onder andere in drinkwaterproductiegebieden, door Waternet).

- Continuering bestaande inzet, zie paragraaf 3.1 en 3.2.

#3: Het uitvoeren van verplichte compensatieopgaven.

Uitgangspunt is dat de dekking van de compensatieopgaven deel uitmaken van de betreffende projectbudgetten. Omdat de compensatie vaak een ruimtelijk karakter heeft, betekent dit met schaarse ruimte ook een schaarse compensatieruimte. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor 2027 en verder. De hieraan gekoppelde actie is een verkenning naar een KRW-compensatiebank, analoog aan die van de waterkwantiteit, zie paragraaf 3.3.

#4: Ambtelijke en bestuurlijke samenwerking met de (water)partners.

Naast de inzet die bij 3.4 genoemd wordt, is ook het (juridisch) voorsorteren op de periode na 2027 onderdeel van de gemeentelijke KRW-inzet. Dit zal in afstemming worden gedaan met de waterbeheerders en andere overheidspartners. Uw gemeenteraad zal hiervan op de hoogte worden gehouden.

5. De Kaderrichtlijn Water (KRW) na 2027

In 2026 is begonnen met de voorbereidingen op een Stroomgebiedbeheerplan (SGBP) voor de periode 2028-2033 (zie paragraaf 1.1). De KRW-aanpak stopt derhalve niet, maar de juridische deadline (zie paragraaf 1.1.3) blijft staan en zal van invloed zijn op onder andere de doelstellingen, fasering, omvang en aard van de maatregelen. Het Rijk, provincies en waterschappen zijn primair aan zet als het gaat om het nieuwe SGBP. Vanuit de gemeente Amsterdam wordt afgestemd als het gaat om het aandeel van de gemeentelijke inzet. Voor Amsterdam zijn de waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) richtinggevend en eerste aanspreekpunt.

Voor meer achtergrondinformatie: Stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033 | Platform Participatie

Bijlagen

BIJLAGE 1: uitgebreide toelichting op gemeentelijke stand van zaken en restopgave KRW-waterlichamen

A: BEHEERGEBIED VAN WATERSCHAP AMSTEL, GOOI EN VECHT (AGV)

Amstellandboezem:

- KRW-maatregel 2022-2027: Goede stedelijk waterbeheerpraktijk.
  - Stand van zaken:
    - Een 'goede stedelijk waterbeheerpraktijk' is in feite een container-maatregel, die als volgt staat geformuleerd in het factsheet, en dat geldt ook voor de KRW-waterlichamen Vecht, Vaarten Amsterdam, Sloterplas, Gaasperplas: *We vragen de gemeenten om bij de inrichting en het beheer van het rioolstelsel, het watersysteem en het omringend groen rekening te houden met de effecten daarvan op de ecologische waterkwaliteit. (...).* Andere afzonderlijke maatregelen uit de KRW-factsheets zijn overigens soms ook onder de noemer 'goede stedelijk waterbeheerpraktijk' te scharen.
    - De gemeente Amsterdam vult deze maatregel in met ten eerste (kleinschalige) gebiedsgerichte maatregelen binnen de reguliere taken van de diverse gemeentelijke organisatie-onderdelen. Ten tweede door in alle relevante werkzaamheden zoveel mogelijk het effect op de waterkwaliteit mee te wegen en 'mee te koppelen'. Deze invulling is niet per se waterlichaam- of gebiedsgericht, maar vaak ook generiek, via beleidskaders en gemeentelijke werkprocessen.
    - Denk aan de aanleg- en herinrichting van natuurvriendelijke oevers op basis van een programma van eisen, het voorkomen en opsporen van foutaansluitingen in de riolering), drijfvuilvissen (bijvoorbeeld de 'bubble barrier'[34]), gebiedsontwikkeling (zoals de Baaibuurt West op Zeeburgereiland), ruimtelijke planvorming (Omgevingswet-producten), vaarbeleid en de uitvoering van maatregelen vanuit het Plan Biodiversiteit (2025)[35]. De Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (2021/2025)[36] is hier ondersteunend bij. Meer informatie over deze (vaak generieke) gemeentelijke inzet op waterkwaliteit staat in de paragrafen 3.2 en 4.1 van deze rapportage.
  - Restopgave:
    - Omdat de maatregel in de factsheet niet gekwantificeerd is, is de restopgave lastig kwantitatief te maken. Daarnaast is het in veel

[34] Bubble Barrier in Amsterdam | Waterschap AGV
[35] Plan Biodiversiteit Parken en Natuurgebieden 2025 - 2030 - openresearch.amsterdam
[36] Omgevingsvisie Amsterdam 2050 | Gemeente Amsterdam

gevallen, zoals bij het opsporen en verhelpen van foutaansluitingen, reeds verankerd in de reguliere werkprocessen. In een aantal gevallen met extra aandacht in relatie tot de KRW, maar niet alleen in dat kader, ook vanuit andere gemeentelijke doelen en taken gebeurt dat.

- Oplossingsrichting:
  - Zie de paragrafen 3.2 en 4.1.

<u>Vecht:</u>

- KRW-maatregel 2022-2027: Goede stedelijk waterbeheerpraktijk.
  - Zie onder 'Amstellandboezem'.

<u>Vaarten Amsterdam:</u>

- KRW-maatregel 2022-2027: Aanleggen van natuurvriendelijke oevers (1 km).
  - Stand van zaken:
    - Natuurvriendelijke oever (NVO) Erasmusgracht à 380 m in uitvoering t/m 2026 (planning).
  - Restopgave:
    - 0,7 km (afgerond naar boven). Momenteel zijn er nog geen concrete locaties, dekking etc. in beeld, mede vanwege de aard van het gebied (hoge dichtheid, intensief gebruik, kades die functies hebben voor verkeer, parkeren etc.).
  - Oplossingsrichting:
    - Locatiescan maken; dekkingsbronnen verkennen à circa € 700.000 (Kadernota 2027). Zie ook 'Sloterplas' en 'Gaasperplas' later in dit overzicht (vergelijkbare oplossingsrichting).

- KRW-maatregel 2022-2027: Beperken van ongezuiverde lozingen door rondvaartboten/de recreatievaart.
  - Stand van zaken:
    - Met ingang van 2025 geldt een Europees lozingsverbod van huishoudelijk afvalwater (incl. toiletwater) voor passagiersschepen die geschikt zijn voor meer dan 12 passagiers. Dit verbod geldt dan voor schepen zoals riviercruise- en hotelschepen, dagtochtschepen, charterschepen en rondvaartboten. Wettelijk is er voor passagiersvaartuigen die vóór 30-12-2008 in de vaart genomen zijn een overgangsregeling tot 2030. Tot dat moment hoeven ze dus bij controle van hun Certificaat van Onderzoek (keuring vaartuig door inspectie) geen opvangvoorziening te hebben. Het overgrote deel van de passagiersvaartvloot is in gebruik genomen voor 2008. Het CvO moet iedere 7 jaar gecontroleerd worden, het zal dus in praktijk tot 2038 duren voor er geen passagiersvaart meer kan zijn die nog gewoon mag lozen. Juridisch gezien mag de lokale regelgever (Amsterdam) geen eisen stellen die zwaarder zijn als dit verhaal, omdat de wet dit "uitputtend" geregeld heeft.

        - Pleziervaartuigen mogen sinds 2009 niet meer 'zwart water' lozen maar moeten dit afgeven op een inzamelpunt, doorgaans een jachthaven. Vandaar gaat het naar de stedelijke riolering.
        - Voor beroepsvaart min of meer eenzelfde inzameling, die loopt doorgaans via havenfaciliteiten/inzamelpunt en gaat dan naar het riool. Beroepsschepen vanaf 2009 worden bij de bouw gekeurd of elke 7 jaar is er een herkeuring. Ze hebben geen overgangsregeling, dus alle nu varende beroepsschepen van na 2008 zijn inmiddels herkeurd. Controle is belegd bij door Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) aangewezen partijen, vaak een bureau (geen gemeentelijke rol).
        - Walaansluitpunten zijn punten waar boten het ingezamelde afvalwater lozen op het rioolstelsel. Specifiek in het KRW-waterlichaam Vaarten in Amsterdam zijn momenteel geen zogenaamde walaansluitpunten aanwezig en zijn ze vooralsnog ook niet gepland. Wel loopt een onderzoek naar de haalbaarheid en wenselijkheid van een walaansluitpunt in de charterhaven Oosterdok dat grenst aan ‘Vaarten Amsterdam’. Daarnaast is een walaansluitpunt gepland in het Westelijk Havengebied (Port of Amsterdam).
    - Restopgave:
        - Omdat de maatregel in de factsheet niet gekwantificeerd is, is de restopgave lastig kwantitatief te maken.
    - Oplossingsrichting:
        - Inventarisatie behoefte extra walaansluitpunten; indien die behoefte er is: inventarisatie ruimtelijke mogelijkheden daarvoor (locaties); dekkingsbronnen verkennen.

- KRW-maatregel 2022-2027: Verminderen van overstorten en foutieve aansluitingen (1 ha).
    - Stand van zaken:
        - In het KRW-waterlichaam Vaarten in Amsterdam zijn geen gebiedsgerichte aanpakken foutaansluitingen gepland (dat geldt overigens niet voor heel Amsterdam, zie 3.2 en 4.1). Een groot deel van dit gebied kent een gemengd rioolstelsel, waarbij foutaansluitingen per definitie niet voorkomen.
        - Ook voor overstorten staan geen gebiedsgerichte aanpakken gepland. In de binnenstad is de ondergrond zeer vol en krap. De gebieden die nu nog een gemengde riolering hebben, kennen veel monumentale panden en een krappe ondergrond. Daar zijn ontvlechtingsmaatregelen of vergroting van de riolering complex en kostbaar om uit te voeren. Vermindering van het aantal overstortingen is daarmee steeds lastiger.
        - In het Omgevingsprogramma Riolering 2022-2027 is de lange termijn afkoppelpotentie opgenomen. Als de kans zich voordoet, het doelmatig en haalbaar is qua realisatie, worden die gebieden wat betreft het openbaar terrein afgekoppeld.

        - Om het riool te ontlasten, en zo het aantal overstorten te verminderen, wordt door de gemeentelijke organisatie en via de netwerkorganisatie Weerproof in het kader van klimaatadaptatie ingezet op het vasthouden van het hemelwater in de openbare ruimte, op kavels en op particuliere percelen[37]. Dit draagt niet alleen bij aan klimaatadaptatie, maar heeft uiteindelijk ook een positief effect op de hoeveelheid overstortend water.
    - Restopgave:
        - Omdat de maatregel met '1 hectare' relatief abstract gekwantificeerd is, en lastig is te koppelen aan de uitvoeringspraktijk, is de restopgave lastig kwantitatief te maken. Daarnaast: in Amsterdam is 80% van de riolering al gescheiden aangelegd. De rest valt voor een deel onder de hierboven genoemde afkoppelpotentie. Zie verder bovenstaande toelichting op de aard en omvang van de opgave.
    - Oplossingsrichting:
        - Continueren en waar mogelijk uitbreiden van de bestaande inzet op het vasthouden en vertraagd afvoeren van hemelwater in het kader van klimaatadaptatie, zowel in de openbare ruimte als op particuliere percelen via de netwerkorganisatie Weerproof, zodat het riool ontlast wordt en er in de gemengde stelsels zo min mogelijk overstorten plaatsvinden.

- KRW-maatregel 2022-2027: Zoneren vaarbewegingen grachten, luwtezones in 20% van begroeibaar areaal (1 ha).
    - Stand van zaken:
        - In het kader van onder andere ook de Omgevingsvisie (2021) en Plan Biodiversiteit (2025) is en wordt gewerkt aan een verkenning naar vaarluwe zones. Vanwege capaciteitstekort is er in 2026 beperktere inzet op geweest. Een deel van de inventarisatiefase is afgerond, de herstart is in september 2026 begonnen.
    - Restopgave:
        - In 20% van het begroeibaar areaal* de vaarbewegingen zoneren / luwtezones realiseren, waarbij ook de kwantificering van 1 hectare vermeld staat in het factsheet.
    - Oplossingsrichting:
        - Doorstart verkenning vaarluwe zones; bestuurlijke keuzes. Er zijn integrale afwegingen nodig, in relatie tot onder andere de wettelijke kaders van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Scheepvaartverkeerswet. Uitgangspunten bij de integrale afwegingen zijn haalbaarheid, effectiviteit en doelmatigheid[38].

- KRW-maatregel 2022-2027: Goede stedelijk waterbeheerpraktijk.
    - Zie onder 'Amstellandboezem' helemaal bovenaan deze paragraaf.

[37] Voorbereiden op klimaatverandering | Gemeente Amsterdam
[38] p.11-12 van https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/1087105

Noorder IJplas:

- KRW-maatregel 2022-2027: Herstelmaatregelen om het effect van verondiepen te mitigeren.
    - Stand van zaken:
        - Het onderzoek naar de maatregel(en) om de effecten van de verondieping te mitigeren loopt. Het beeld hoe de maatregel eruit moet zien is er, maar moet nog nader uitgewerkt worden, en het inkooptraject moet nog opgestart worden. Kosten liggen rond de € 500.000, de uitvoering kost mede daardoor nog relatief veel tijd. Streven is uitvoering van de maatregel najaar 2026, maar waarschijnlijker is begin 2027.
    - Restopgave:
        - De maatregel die waterschap AGV voorschrijft is duurder, en kost circa € 1.000.000. Hiervan is de helft momenteel ongedekt.
    - Oplossingsrichting:
        - Dekking organiseren.

- KRW-maatregel 2022-2027: Herstelmaatregel mitigeren: inrichting verbeteren en verwijderen gronddepot.
    - Stand van zaken:
        - Het gronddepot had een vergunning t/m juni 2026, daarna zijn alle activiteiten gestaakt.
    - Restopgave:
        - Geen.
    - Oplossingsrichting:
        - Niet van toepassing.

Sloterplas:

- KRW-maatregel 2022-2027: Herstel natuurvriendelijke oevers volgens inrichtingsplan Sloterplas (1 km).
    - Stand van zaken:
        - Aan de Sloterplas wordt een aantal projecten uitgevoerd hiertoe:
            - Langs de Christoffel Plantijngracht is een deel beplant met oeverplanten (circa 35 m). In de nabijheid daarvan, om de hoek bij de Sloterplas, wordt getracht een rietkraag te herstellen, daar zijn pilotlocaties ingericht.
            - Aan de Sloterparkbadsingel (noordoostelijk deel) wordt een natuurvriendelijke oever verbreed met ‘onderwaterbanket’ (120 m, uitvoering in 2026).
            - Aan de Sloterparkbadsingel ten zuidwesten van het Sloterpark wordt een eiland ontdaan van bomen om een rietmoeras te maken (110 m, uitvoering in 2026).

- Bij een aantal eilandjes aan de zuidzijde van het Sloterpark is vanwege schaduw plantengroei niet mogelijk. Hier worden takkenbossen voor vissen geplaatst (vissenbos) (140 m, uitvoering 2026).
- Ter compensatie van twee nieuwe steigers, dus niet t.b.v. de verbeterdoelstellingen, worden de oevers van de Vogeleilanden (voor de oostoever van de Sloterplas) anders ingericht, met meer ruimte voor oevervegetatie. Ook tussen de eilanden wordt getracht waterplanten te laten groeien, waarvoor pilotlocaties zijn ingericht om te kijken welke planten hier willen groeien en of maatregelen tegen vraat voldoende zijn (circa 300 m).

- Restopgave:
  - Circa 0,6 km.
- Oplossingsrichting:
  - Locatiescan maken; dekkingsbronnen verkennen (Kadernota 2027). Zie ook ‘Vaarten Amsterdam’ en ‘Gaasperplas’ (vergelijkbare oplossingsrichting).

- KRW-maatregel 2022-2027: N-pakket als alternatief voor P-pakket, onderdeel project Waterzuiverende Grachten.
  - NB. Deze maatregel betreft een latere aanpassing van het maatregelpakket Sloterplas. Het vervangt een deel van het maatregelpakket dat zich focuste op het isoleren/afsluiten van de Sloterplas. Er is afgezien van de isolatie van de plas in verband met implicaties voor de vaar(recreatie)functie naar de plas. Deze vervanging is door het waterschap vastgesteld in BBV22.0314 'Aanpak implementatie maatregelenpakket 2022-2027, N-pakket als alternatief voor P-pakket’. Het pakket bestaat naast uit het project Waterzuiverende Grachten (gemeente Amsterdam en AGV) uit het amoveren van het Nico Broekhuysen-gemaal (AGV).
  - Stand van zaken:
    - Tranche 1 van het project Waterzuiverende Grachten (à 3 km natuurvriendelijke oever) is in voorbereiding en gedekt (50% door het SHP Groen gemeente en 50% door AGV).
  - Restopgave:
    - Op basis van het KRW-maatregelpakket is nog eens 6 km voor tranche 2-3 benodigd. Het benodigde bedrag daarvoor is onder voorbehoud €3 miljoen van de gemeente en hetzelfde bedrag van AGV, indien de 50-50-verdeling in tranche 1 van dit project wordt doorgezet. Daarmee kan 6 km worden aangelegd.
  - Oplossingsrichting:
    - Dekkingsbronnen verkennen (Kadernota 2027); afstemmen met lopende planvorming tranche 1. Zie ook ‘Vaarten Amsterdam’ en de eerste Sloterplas-maatregel in dit overzicht (vergelijkbare oplossingsrichtingen).

- KRW-maatregel 2022-2027: Schutverlies voorkomen bij sluizen.

- Stand van zaken:
  - Toelichting op deze maatregel: minder schuttingen en/of minder m3 per schutting levert aanzienlijk minder nutriënten op in de Sloterplas.
  - De Slotermeerschutsluis c.q. Cramersluis (in de Burgemeester Cramergracht) schut vanaf 1 mei 2026 nog maar drie keer per dag. Doel hiervan is om de (zwem)waterkwaliteit in de Sloterplas te verbeteren. Als de sluis vaak schut zoals voorheen, stroomt 600 m3 water vanuit de stad de Sloterplas in. Dat water is minder schoon en daarmee wordt de opgave in de Sloterplas nog groter.
- Restopgave:
  - Omdat de maatregel in de factsheet niet gekwantificeerd is, is de restopgave lastig kwantitatief te maken.
- Oplossingsrichting:
  - In afstemming met de waterbeheerders verkennen in hoeverre het mogelijk en doelmatig is om bij meer sluizen schutbeperkingen en/of pompsystemen toe te passen.

- KRW-maatregel 2022-2027: Goede stedelijk waterbeheerpraktijk.
  - Zie onder ‘Amstellandboezem’ helemaal bovenaan deze paragraaf.

<u>Gaasperplas</u>

- KRW-maatregel 2022-2027: Creëren van een natuurlijk verloop van oevers ipv harde beschoeiing op de overgang land-water (0,2 km).
  - Stand van zaken:
    - In het kader van Toekomstplan Gaasperplas (2021) is/wordt 130 strekkende meter beschoeiing vervangen door natuurvriendelijke oevers (NVO's). Oplevering is gepland voor eind 2026.
    - NB. Binnen het project Natuurzoom (opgeleverd in 2021) is minstens zoveel strekkende meter natuurvriendelijke oevers aangelegd als i.h.k.v. Toekomstplan Gaasperplas, maar dit is dus vóór de huidige KRW-uitvoeringsperiode (2022-2027) opgeleverd.
  - Restopgave:
    - 70 m.
  - Oplossingsrichting:
    - Locatie-opties verkennen; dekkingsbronnen verkennen (Kadernota 2027); afstemmen met lopende planvorming. Zie ook ‘Vaarten Amsterdam’ en ‘Sloterplas’ in dit overzicht (vergelijkbare oplossingsrichtingen).

- KRW-maatregel 2022-2027: Verwijderen van boom- en struikopslag langs de oevers van de Gaasperplas.
  - Stand van zaken:
    - In het kader van Toekomstplan Gaasperplas (2021) is en wordt in 6 fases op specifieke locaties boom- en struikopslag verwijderd. Dit gaat zowel

om oever- als niet-oever-locaties aan de noordoostzijde van de Gaasperplas.

- Restopgave:
  - Omdat de maatregel in de factsheet niet gekwantificeerd is, is de restopgave lastig kwantitatief te maken. Wel is het beheer van de gedane maatregelen deel van de restopgave.
- Oplossingsrichting:
  - De huidige inzet op het verwijderen van boom- en struikopslag bleek lokaal het hoogst haalbare. In onderling overleg met het waterschap zou het gesprek met betrokken partijen opgestart moeten worden om tot een eventuele heroverweging te komen.

- KRW-maatregel 2022-2027: Goede stedelijk waterbeheerpraktijk.
  - Zie onder 'Amstellandboezem' helemaal bovenaan deze paragraaf.

<u>Terra Nova, Waterleidingplas en Loenderveen Oost (drinkwaterproductielocaties)</u>

- Deze KRW-waterlichamen liggen buiten de gemeente Amsterdam, namelijk in de gemeenten Wijdemeren en deels Stichtse Vecht. Voor de drinkwaterproductie door Waternet is de gemeente grondeigenaar en terreinbeheerder. Naast voor deze drie waterlichamen geldt dat ook voor de Amsterdamse Waterleidingduinen (zie verder in deze bijlage). De gemeente heeft daarmee een rol in de waterkwaliteit, door de keuzes die zij in die gebieden maakt ten aanzien van bijvoorbeeld oeveronderhoud- en beheer en faunabeheer (bijvoorbeeld om ganzenvraat tegen te gaan).

- KRW-maatregel 2022-2027: Beperken juveniele ganzen (voortzetting) in Terra Nova, Waterleidingplas, Loenderveen Oost.
  - Stand van zaken:
    - Waternet neemt als terreinbeheerder deel aan het door de Provincie gecoördineerde ganzenbeheer in de regio Gooi en Vecht conform het Faunabeheerplan Ganzen 2025-2031* ten behoeve van herstel en behoud van de biodiversiteit. Door ganzenbeheer krijgen met name rietoevers meer kans om tot ontwikkeling te komen, wat belangrijk is voor het herstel en de instandhouding van de populatie Grote Karekiet en andere moerasvogels (Natura 2000-doel).
  - Restopgave:
    - Omdat de maatregel in de factsheet niet gekwantificeerd is, is de restopgave lastiger kwantitatief te maken.
  - Oplossingsrichting:
    - In afstemming met het waterschap Amstel, Gooi en Vecht bepalen wat eventueel aanvullend nodig is vanuit de gemeente Amsterdam.

**De provincies zijn verantwoordelijk voor het natuurbeleid en het faunabeleid. Op 11 maart 2025 heeft de provincie Noord-Holland het Faunabeheerplan Ganzen 2025-2031 goedgekeurd. Het plan, opgesteld door de faunabeheereenheid, beschrijft en onderbouwt de noodzaak van beheermaatregelen voor de komende jaren*

en vormt de onderbouwing voor de ontheffing, die Gedeputeerde Staten verleent voor de uitvoering van het ganzenbeheer. De faunabeheereenheid coördineert de uitvoering van het beheer in de regio Gooi en Vecht, waar de terreinbeheerders samenwerken en alle mogelijke maatregelen (verjagen, nestbehandeling en indien nodig beheer met afschot) conform het ganzenbeheerplan uitvoeren. Waternet neemt als terrein/natuurbeheerder deel aan de uitvoering van het beheer. Ganzenbeheer is overigens ook opgenomen als maatregel in het Natura 2000-beheerplan voor de Oostelijke Vechtplassen.

- KRW-maatregel 2022-2027: Effecten van de toegenomen graasdruk door grauwe ganzen verminderen, mitigeren en/of compenseren* in Terra Nova, Waterleidingplas, Loenderveen Oost.
    - Stand van zaken:
        - Naast het ganzenbeheer (zie voor een toelichting bij de vorige maatregel) worden in alle drie de gebieden meerdere natuurherstelmaatregelen uitgevoerd. Bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers is het belangrijk jonge aanplant te beschermen (bijvoorbeeld met gaas) tegen vraat.
    - Restopgave:
        - Omdat de maatregel in de factsheet niet gekwantificeerd is, is de restopgave lastiger kwantitatief te maken.
    - Oplossingsrichting:
        - In afstemming met het waterschap Amstel, Gooi en Vecht bepalen wat eventueel aanvullend nodig is vanuit de gemeente Amsterdam.

* *Uit KRW-factsheets (september 2025): Een maatregel in alle waterlichamen waar een sterke graasdruk van ganzen op de emerse vegetatie bestaat. Door ganzenbeheer krijgen rietoevers meer kans om te herstellen (KRW-doel); dit is ook belangrijk voor de instandhouding van leefgebied voor moerasvogels (Natura2000-doel). Deze maatregel wordt opgenomen in het fauna/ganzenbeheerplan van de Faunabeheereenheid (FBE) en uitgevoerd door wildbeheereenheden en terreinbeheerders.*

- KRW-maatregel 2022-2027: Intensivering van rietbeheer langs de oevers van plassen Gemeente Amsterdam in Loenderveen Oost, Waterleidingplas en Terra Nova.
    - Stand van zaken:
        - Zie hierboven voor een overzicht van de maatregelen die in de gebieden worden uitgevoerd met betrekking tot ganzen.
        - In het kader van Natura 2000-doelstellingen wordt met subsidie van provincie Noord-Holland een serie natuurherstelmaatregelen uitgevoerd (2023-2027) die ook ten gunste komen aan de KRW-doelstellingen. Daarbij worden invasieve exoten en houtige opslag verwijderd ten bate van rietbeheer. Daarnaast zijn legakkers hersteld waarop weer rietvegetatie kan groeien.
        - Er wordt verkend om, gefinancierd door provincie Noord-Holland, langs de Bloklaan bij Loenderveen Oost een natuurvriendelijke oever aan te leggen. Dit voorkomt afslag van de weg, draagt bij aan Natura 2000-doelstellingen (moerasvogels) en is tevens gunstig voor KRW-doelstellingen. Riet heeft niet alleen een zuiverende werking op water,

maar mogelijk dempt een natuurvriendelijke oever ook het aantal rivierkreeften (invasieve exoten).

- Restopgave:
  - Omdat de maatregel in de factsheet niet gekwantificeerd is, is de restopgave lastiger kwantitatief te maken. Er liggen mogelijkheden om meer legakkers te herstellen.
- Oplossingsrichting:
  - In afstemming met het waterschap Amstel, Gooi en Vecht bepalen wat eventueel aanvullend nodig is vanuit de gemeente Amsterdam.

<u>B: BEHEERGEBIED VAN HOOGHEEMRAADSCHAP HOLLANDS NOORDERKWARTIER</u>

- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) kent één aangewezen KRW-waterlichaam, namelijk Waterrijk Waterland +, dat voor een deel onderdeel uitmaakt van Amsterdam.
- HHNK heeft, anders dan AGV, geen waterlichaam-specifieke maatregelen of onderdelen daarvan expliciet bij de gemeente Amsterdam belegd. Wel ziet HHNK de gemeenten (waaronder Amsterdam) als partners bij een aantal maatregelen in het KRW-factsheet Waterrijk Waterland +:
  - Natuurvriendelijke inrichting van oevers, aanleg vooroevers en luwtemaatregelen: inbreng kansen voor aanleg van nieuwe natuurvriendelijke oevers.
  - Ontwikkeling exotenbeleid: bij knelpunten met exoten in het beheer afspraken maken met andere organisaties, waaronder gemeenten, om aanpak af te stemmen.
  - Voorlichtingscampagne gezond water: op termijn mogelijk ook in Amsterdam(-Noord).
  - Benutten ruimte in watersysteem voor groei: gemeenten als onderhoudsplichtigen.
  - Bij verschillende andere maatregelen spelen gemeenten als vergunningverlener een rol.
- Over dit partnerschap bestaat ambtelijk contact, en in de komende periode zal vanuit het KRW-dossier afgestemd worden in hoeverre het huidige partnerschap afdoende is of dat er nog meer nodig is in 2027.

Achtergrondinformatie:
HHNK heeft in 2024 een KRW-Impulsprogramma vastgesteld, met daarin voor de gemeente Amsterdam enkele belangrijke maatregelen:

- Recent is een Perspectief Chemisch Doelbereik opgesteld. Per normoverschrijdende chemische stof werkt HHNK nu een verdere aanpak uit.
- HHNK doet een verkenning van de mogelijke inzet van juridisch instrumentarium voor de KRW-opgave.
- HHNK doet brononderzoek, waaronder metingen van normoverschrijdende chemische stoffen in ‘influent’ en ‘effluent’ van de RWZI’s (rioolwaterzuiveringsinstallaties).
- HHNK actualiseert lozingsvergunningen.

- HHNK stimuleert de aanpak van indirecte lozingen.

Samen met de provincie is in de afgelopen jaren een studie gedaan naar hydrologisch systeemherstel van Natura 2000-gebieden, en Waterland is hierbij één van onderzoeksgebieden. De studie heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd over de factoren, zoals macro-ionen, die van invloed zijn op de ecologische waterkwaliteit van dit gebied. Deze inzichten zijn toegepast in de technische doelaanpassing voor de KRW. Voor Waterland zijn een aantal doelen nu minder streng geworden vanwege natuurlijke omstandigheden die niet beïnvloedbaar zijn. Minder strenge doelen maken al onderdeel uit van de toestandsbeoordeling in 2026 en 2027. Die van 2026 komt in december 2026 beschikbaar. Er blijft overigens nog steeds een opgave voor de antropogene invloed en de hier genoemde maatregelen blijven daarmee overeind staan. De waterkwaliteit lijkt het meest gebaat bij vasthouden van regenwater (maar dat kan door het strakke peilbeheer vaak niet) en voorkomen van oeverafkalving (wordt een belangrijke maatregel).

Daarnaast is er samenwerking rond het afvalwater van volkstuincomplexen. Dat is voor HHNK een belangrijk project om afvalwaterlozingen op oppervlaktewater te saneren.
Tot slot: lozingen huishoudelijk afvalwater buitengebied: de ombouw van IBA's doet de gemeente zelf. Aanpak van groepsaccommodaties (vanwege het lozingsverbod) is ook een aandachtspunt waarin we samen kunnen optrekken

C: BEHEERGEBIED VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN RIJNLAND

- Hoogheemraadschap van Rijnland kent meerdere aangewezen KRW-waterlichamen die geheel of deel onderdeel uitmaken van Amsterdam:
    - Nieuwe Meer
    - Vaarten Houtrakpolder.
    - Ringvaartsysteem (Haarlemmermeer).

  Daarnaast kent Amsterdam als grondeigenaar een betrokkenheid bij 'Amsterdamse Waterleidingduinen' (drinkwaterproductie) en 'Amstelveense Poel'.
- Rijnland heeft, anders dan AGV en net als HHNK, geen waterlichaam-specifieke maatregelen of onderdelen daarvan expliciet bij de gemeente Amsterdam belegd. Wel ziet Rijnland de gemeente Amsterdam als partner als het gaat om waterkwaliteit: *de gemeente kan in algemene zin een bijdrage leveren en helpen door emissies te beperken, de vergunningen op orde te hebben, beheer en inrichting op orde, afkoppelen etc.* Dit is vergelijkbaar met de 'goede stedelijk waterbeheerpraktijk' zoals waterschap AGV die heeft opgenomen in de factsheets van meerdere KRW-waterlichamen (zie in ieder geval 'Amstellandboezem' in onderdeel A van deze bijlage voor de omschrijving en de Amsterdamse invulling daarvan, alsmede paragraaf 3.2).

D: BEHEERGEBIED VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN RIJKSWATERSTAAT

- Rijkswaterstaat heeft, anders dan AGV en net als HHNK en Rijnland, geen waterlichaam-specifieke maatregelen of onderdelen daarvan expliciet bij de gemeente Amsterdam belegd. Wel ziet Rijkswaterstaat de gemeente Amsterdam als partner als het gaat om

waterkwaliteit, bijvoorbeeld de huidige samenwerking in gebiedsontwikkelingen (Buiksloterham, Havenstad) en in het verbeteren van vishabitat in stedelijk gebied.

- In algemene zin zien de waterbeheerders in stroomgebied Rijn-West, waaronder Rijkswaterstaat, de rol van gemeenten in relatie tot de KRW als volgt:
    1. Vergunningverlening en handhaving van indirecte lozingen, waar gemeenten verantwoordelijkheden dragen binnen het omgevingsdomein;
    2. De inzet van ruimtelijke instrumenten onder de Omgevingswet, met name via het omgevingsplan, waarmee keuzes in de fysieke leefomgeving direct kunnen bijdragen aan waterkwaliteit;
    3. Het gemeentelijke rioleringsbeheer, waaronder de aanpak van riooloverstorten, aanpak en voorkomen foutaansluitingen en de beschikbaarheid van voldoende rioleringscapaciteit (met name in glastuinbouwgebieden).

  Voor een deel (1, 3) is dit vergelijkbaar met de ‘goede stedelijk waterbeheerpraktijk’ zoals waterschap AGV die heeft opgenomen in de factsheets van meerdere KRW-waterlichamen (zie in ieder geval ‘Amstellandboezem’ in onderdeel A van deze bijlage voor de omschrijving en de Amsterdamse invulling daarvan, alsmede paragraaf 3.2). Voor een deel (punt 2) wordt dit in de komende periode verder uitgewerkt (zie paragraaf 3.2 en 4.1).
- KRW-waterlichaam Noordzeekanaal: Rijkswaterstaat heeft in 2025 700 m natuurvriendelijke oever gerealiseerd in de Kleine Noorder IJplas, dat deel uitmaakt van het KRW-waterlichaam Noordzeekanaal.
- Er is een samenwerkingstraject tussen RWS, gemeente Amsterdam en andere organisaties rondom het NZK/IJ voor de verbetering van de verbindingen en habitat voor regionale trekvissen. In 2028 e.v. zal RWS starten met een verkenning naar de realisatie van habitat voor fauna en vis in het stedelijk gebied, en hoopt hierin samen te werken met onder meer gemeente Amsterdam, in het verlengde van de huidige initiatieven van de gemeente Amsterdam voor vergroening van kademuren en inrichting vishabitat in het stedelijk gebied.

BIJLAGE 2 Ecologische en chemische waterkwaliteit nader toegelicht

De ecologische en chemische waterkwaliteit van het oppervlaktewater wordt door vele factoren negatief beïnvloed, van klimaatverandering tot schaduw op het water (zie figuur 1). Het verschilt per factor welke mate van impact het heeft op de waterkwaliteit en of beïnvloeding past binnen de taken, rollen en bevoegdheden van de gemeente Amsterdam (zie paragraaf 1.1.2).

Figuur 1: Verslechteringsfactoren kwaliteit oppervlaktewater in Amsterdam op hoofdlijnen (niet uitputtend).

Monitoring

Om te bepalen of de chemische en ecologische doelen van de KRW gehaald worden is monitoring een verplicht onderdeel van de Kaderrichtlijn Water. De waterbeheerders (in Amsterdam de drie waterschappen en Rijkswaterstaat) volgen hierbij het landelijke protocol monitoring en toestandsbeoordeling van KRW-oppervlaktewaterlichamen[39]. Dit protocol bepaalt op welke locaties en met welke frequentie de waterbeheerders meten.

De monitoring richt zich op diverse onderdelen:

Voor chemie:

- Chemische parameters: hier worden schadelijke stoffen gemeten zoals zware metalen, bestrijdingsmiddelen, en andere verontreinigingen die kunnen voorkomen in water.

Voor ecologie:

- Biologische parameters: hierbij worden biologische aspecten beoordeeld zoals de aanwezigheid van vissen, macrofauna, waterplanten, en fytoplankton.

[39] Monitoringsprogramma KRW | Informatiepunt Leefomgeving

- Fysisch-chemische parameters: parameters zoals temperatuur, zuurstofgehalte, en nutriënten (bijvoorbeeld stikstof en fosfaat) worden gemeten om de basiscondities te beoordelen.
- Specifiek verontreinigende stoffen: dit zijn stoffen die in de Kaderrichtlijn Water (KRW) worden beoordeeld vanwege hun potentieel schadelijke effecten op de ecologische toestand (NB. vanaf 2028 valt dit onderdeel onder chemie).

De toestandsbeoordeling op basis van deze monitoring wordt gepubliceerd in de KRW-factsheets per aangewezen KRW-waterlichaam en zijn landelijk ontsloten via: Home | Het Waterkwaliteitsportaal
In hoofdstuk 2 van deze rapportage staat een samengevat overzicht van de huidige toestand van de KRW-waterlichamen waar de gemeente Amsterdam een betrokkenheid bij heeft en van het verwachte doelbereik in 2027.